

Βρυξέλλες, 3 Δεκεμβρίου 2021
(OR. en)

14692/21

**Διοργανικός φάκελος:
2021/0401 (CNS)**

**JAI 1343
MIGR 266
ASILE 71
FRONT 422
RELEX 1055**

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	2 Δεκεμβρίου 2021
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2021) 752 final
Θέμα:	Πρόταση ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με προσωρινά έκτακτα μέτρα υπέρ της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2021) 752 final.

σνημμ.: COM(2021) 752 final

Βρυξέλλες, 1.12.2021
COM(2021) 752 final

2021/0401 (CNS)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με προσωρινά έκτακτα μέτρα υπέρ της Λετονίας, της Λιθουανίας και της
Πολωνίας**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης**

Ενεργοποίηση του άρθρου 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ ως απάντηση στην εργαλειοποίηση μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα συμπεράσματα που ενέκρινε στις 21 και 22 Οκτωβρίου 2021, υπογράμμισε ότι η ΕΕ δεν θα δεχθεί καμία απόπειρα τρίτων χωρών να εργαλειοποιήσουν τους μετανάστες για πολιτικούς σκοπούς. Οι ηγέτες δεσμεύτηκαν να εξακολουθήσουν να αντιμετωπίζουν τη συνεχιζόμενη υβριδική επίθεση του καθεστώτος της Λευκορωσίας. Υπενθύμισαν επίσης την ανάγκη να εξασφαλιστούν αποτελεσματικές επιστροφές και η πλήρης εφαρμογή των συμφωνιών και των ρυθμίσεων επανεισδοχής, με τη χρήση των απαραίτητων μοχλών πίεσης. Δήλωσαν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει αποφασισμένη να εγγυηθεί τον αποτελεσματικό έλεγχο των εξωτερικών της συνόρων. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει τυχόν αναγκαίες αλλαγές στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ και συγκεκριμένα μέτρα που θα υποστηρίζονται από επαρκή χρηματοδότηση για τη διασφάλιση άμεσης και κατάλληλης αντίδρασης σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ και τις διεθνείς υποχρεώσεις, περιλαμβανομένου του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Δεδομένης της επείγουσας κατάστασης με την οποία βρίσκονται αντιμέτωπες η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία, κατάστασης η οποία χαρακτηρίζεται από αιφνίδια εισροή υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν εργαλειοποιηθεί από τη Λευκορωσία για πολιτικούς σκοπούς, και στο πλαίσιο των συγκεκριμένων μέτρων που εξετάστηκαν, η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση για προσωρινά έκτακτα μέτρα βάσει του άρθρου 78 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Έτσι, ανταποκρίνεται επίσης στο αίτημα των πληττόμενων κρατών μελών να τους δοθεί η δυνατότητα να στηριχθούν σε προσωρινά μέτρα ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά την επείγουσα μεταναστευτική κατάσταση στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Πρόκειται, επομένως, για απάντηση στην υβριδική επίθεση που δέχεται η ΕΕ στο σύνολό της.

Η Λευκορωσία προκαλεί την Ένωση, ιδίως τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία, με ενέργειες που οδηγούν σε άνευ προηγουμένου αύξηση των αντικανονικών διελεύσεων των συνόρων από τη Λευκορωσία. Παρόλο που τα τελευταία χρόνια δεν σημειώθηκε σχεδόν καμία απόπειρα παράνομης διέλευσης των εξωτερικών συνόρων από τη Λευκορωσία προς την ΕΕ, από το καλοκαίρι του 2021 ο αριθμός των παράνομων διελεύσεων αυξάνεται σταθερά. Οι ενέργειες αυτές συνιστούν υβριδική επίθεση και δείχνουν ότι επιχειρείται σταθερά η δημιουργία συνεχούς και παρατεταμένης κρίσης στο πλαίσιο μιας ευρύτερης συντονισμένης προσπάθειας για αποσταθεροποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπονόμευση της κοινωνίας και των βασικών θεσμών. Οι ενέργειες αυτές αντιπροσωπεύουν πραγματική απειλή και συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια της Ένωσης.

Στόχος της πρότασης είναι να στηρίξει τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία παρέχοντας τα μέτρα και την επιχειρησιακή στήριξη που απαιτούνται για τη διαχείριση —με ανθρώπινο, εύτακτο και αξιοπρεπή τρόπο και με απόλυτο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων— της άφιξης των προσώπων που εργαλειοποιούνται από τη Λευκορωσία. Η

πρόταση συμπληρώνει τις διπλωματικές προσπάθειες και άλλα μέτρα που έχει θεσπίσει η Ένωση για την αντιμετώπιση της υβριδικής αυτής επίθεσης.

Η προαναφερθείσα εργαλειοποίηση των μεταναστών από τη Λευκορωσία έχει δημιουργήσει μια σοβαρή κατάσταση για τους ανθρώπους αυτούς στην παραμεθόρια περιοχή Ευρωπαϊκής Ένωσης-Λευκορωσίας. Οι ενέργειες της Λευκορωσίας έχουν προκαλέσει ανθρωπιστική κρίση, ενώ έχουν ήδη επιβεβαιωθεί θάνατοι. Την πρωταρχική ευθύνη για την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης φέρει η Λευκορωσία, καθώς δεσμεύεται από τη Σύμβαση της Γενεύης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης, και έχει προσχωρήσει στο Παγκόσμιο Συμβόλαιο. Γι' αυτό, παρόλο που η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συμβάλλει στην ανθρωπιστική βοήθεια για όσους την έχουν ανάγκη στο έδαφος της Λευκορωσίας, η Λευκορωσία οφείλει να παράσχει επαρκή προστασία για τους πρόσφυγες στο έδαφός της και να συνεργαστεί με τον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για τον σκοπό αυτό. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης συνεργάζονται στενά με τα Ηνωμένα Έθνη και τους ειδικευμένους οργανισμούς τους, καθώς και με συναφείς οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ώστε να αποτραπεί η περαιτέρω όξυνση της ανθρωπιστικής κρίσης, ενόψει και της επιδείνωσης των καιρικών συνθηκών.

Εξαιτίας της εργαλειοποίησης αυτής, 7 831 υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν εισέλθει με παράνομο τρόπο από τη Λευκορωσία στο έδαφος της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας μέσα στο 2021 (έως τις 21 Νοεμβρίου), σε σύγκριση με τους 257 που είχαν εισέλθει ολόκληρο το 2020. Επιπλέον, έχουν κατατεθεί 2 676 αιτήσεις χορήγησης ασύλου στη Λιθουανία, 579 στη Λετονία και 6 730 στην Πολωνία. Εξάλλου, αποτράπηκαν από τα τρία κράτη μέλη 42 741 απόπειρες διέλευσης. Αν και είναι δύσκολο να δοθεί ακριβής εκτίμηση, έως και 10 000 ακόμη μετανάστες ενδέχεται να βρίσκονται σήμερα εγκλωβισμένοι στη Λευκορωσία, ενώ καθημερινά καταφθάνουν και άλλοι.

Ως αποτέλεσμα, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Παρ' όλες τις προσπάθειες της Ένωσης και των κρατών μελών, η κατάσταση έχει εξακολουθήσει να επιδεινώνεται. Υπήκοοι τρίτων χωρών εξακολουθούν να επιδιώκουν να εισέλθουν στο έδαφος της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας από τη Λευκορωσία και, παρά τις βελτιώσεις που σημειώνονται, η κατάσταση παραμένει πολύ ασταθής.

Σε συνέχεια της κοινοποίησης από τη Λιθουανία τον Ιούνιο, η Επιτροπή θέσπισε μηχανισμό τακτικής παρακολούθησης μέσω του ενωσιακού δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων (στο εξής: δίκτυο του σχεδίου στρατηγικής) σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1366 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2020 σχετικά με έναν ενωσιακό μηχανισμό για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων¹. Στο πλαίσιο του δικτύου αυτού, τα πληττόμενα κράτη μέλη, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, οι συναφείς οργανισμοί της ΕΕ και οι υπηρεσίες της Επιτροπής ανταλλάσσουν δεδομένα, πληροφορίες και στοιχεία, που υποβάλλονται σε τακτική βάση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει τα κράτη μέλη που βρίσκονται στο στόχαστρο του καθεστώτος της Λευκορωσίας. Από την έναρξη της κρίσης, η Επιτροπή εργάστηκε για να καταστήσει λειτουργική την αλληλεγγύη της Ένωσης προς τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία, ενώ τον Ιούλιο χορήγησε στη Λιθουανία έκτακτη χρηματοδοτική συνδρομή 36 εκατ. EUR. Επιπροσθέτως των 360 εκατ. EUR που προβλέπονται για τα εν λόγω κράτη μέλη

¹ ΕΕ L 317 της 1.10.2020, σ. 26.

στο πλαίσιο του μέσου για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις (BMVI) για την τρέχουσα χρηματοδοτική περίοδο, η Επιτροπή διέθεσε επίσης περαιτέρω συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους περίπου 200 εκατ. EUR για το 2021 και το 2022.

Επιπλέον, η Λιθουανία ενεργοποίησε τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ στις 15 Ιουλίου 2021, και η Επιτροπή συντονίζει τη βοήθεια από 19 κράτη μέλη. Μέσω του μηχανισμού, η Λιθουανία έλαβε σκηνές, κρεβάτια, συστήματα θέρμανσης και άλλα είδη, ζωτικά για την κάλυψη των αναγκών των μεταναστών που βρίσκονται στο λιθουανικό έδαφος. Η επιλογή αυτή παραμένει ανοικτή για τη Λετονία και την Πολωνία.

Άλλη σημαντική πτυχή ήταν η επιχειρησιακή στήριξη από τους οργανισμούς της ΕΕ. Από την έναρξη της κρίσης, η ΕΕ πρόσφερε βοήθεια αμέσως μόλις το ζήτησε η Λιθουανία. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) πρόσφερε επιχειρησιακή στήριξη στη Λετονία και στη Λιθουανία για να τις βοηθήσει να αντιμετωπίσουν αυτή την περίπτωση εργαλειοποίησης. Η EASO βοήθησε ιδίως στη διαχείριση των αιτήσεων ασύλου, στη διαχείριση της υποδοχής και στη διερμηνεία. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) και η Ευρόπλ παρέχουν επίσης στήριξη στα κράτη μέλη που ζήτησαν τη συνδρομή τους. Ειδικότερα, οργανισμοί της ΕΕ έχουν αποστείλει εμπειρογνώμονες για να υλοποιήσουν μέτρα ελέγχου των συνόρων και συλλογής πληροφοριών και εργάζονται για την ενίσχυση των δυνατοτήτων επιστροφής και τη διεξαγωγή επιχειρήσεων επιστροφής. Η στήριξη αυτή έχει ήδη οδηγήσει σε σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων επιστροφής. Σήμερα η στήριξη που παρέχεται περιλαμβάνει περισσότερους από 111 συνοριοφύλακες, περισσότερους από 82 εμπειρογνώμονες σε θέματα ασύλου και δύο προσκεκλημένους υπαλλήλους της Ευρόπλ. Οι οργανισμοί μπορούν πλέον να εξακολουθήσουν να εντείνουν την επιχειρησιακή στήριξη και είναι σημαντικό για τα τρία κράτη μέλη να αξιοποιήσουν στο έπακρο τη στήριξη αυτή.

Η οικονομική και επιχειρησιακή αυτή στήριξη υποστηρίζεται από δράσεις στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής που αποσκοπούν να αντιμετωπίσουν την εργαλειοποίηση των μεταναστών και να περιορίσουν τις αφίξεις, δράσεις οι οποίες αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης αντιπαράθεσης με τη Λευκορωσία έπειτα από τις νόθες προεδρικές εκλογές τον Αύγουστο του 2020, που συνοδεύτηκαν από ευρεία και αυξανόμενη καταστολή του καθεστώτος Lukashenko κατά του ίδιου του λαού του και την αναγκαστική προσγείωση της πτήσης της Ryanair. Πέρα από τη συνολική δέσμη οικονομικών και χρηματοοικονομικών κυρώσεων και την απαγόρευση των πτήσεων μέσω του εναέριου χώρου της ΕΕ και της πρόσβασης των αερομεταφορέων της Λευκορωσίας στους αερολιμένες της ΕΕ ως αντίδραση στις νόθες εκλογές και στην εκτροπή της πτήσης της Ryanair, η Ένωση έλαβε πρόσθετα μέτρα ειδικά για την αντιμετώπιση της εργαλειοποίησης των μεταναστών από τη Λευκορωσία. Στις 9 Νοεμβρίου 2021 το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής για μερική αναστολή της συμφωνίας ΕΕ-Λευκορωσίας σχετικά με την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων. Στις 15 Νοεμβρίου 2021 το Συμβούλιο τροποποίησε το καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ κατά της Λευκορωσίας και η Ένωση μπορεί πλέον να θέσει στο στόχαστρο τόσο πρόσωπα όσο και οντότητες που οργανώνουν ή συμμετέχουν σε δραστηριότητες που διευκολύνουν την παράνομη διέλευση των συνόρων της ΕΕ. Το Συμβούλιο κατέληξε επίσης σε πολιτική συμφωνία για πέμπτη δέσμη καταχωρίσεων. Στις 23 Νοεμβρίου 2021 η Επιτροπή κατέθεσε πρόταση για την πρόληψη και τον περιορισμό των δραστηριοτήτων μεταφορέων που εμπλέκονται σε πράξεις παράνομης διακίνησης ή εμπορίας ανθρώπων στην ΕΕ ή διευκολύνουν τέτοιες πράξεις.

Η Επιτροπή, ο Ύπατος Εκπρόσωπος για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας και τα κράτη μέλη έχουν επίσης καταβάλει εντατικές διπλωματικές προσπάθειες σε σχέση με τις κυριότερες χώρες καταγωγής και διέλευσης ώστε να αποτραπούν περαιτέρω αφίξεις υπηκόων αυτών των χωρών μέσω της Λευκορωσίας. Οι προσπάθειες αυτές περιλαμβάνουν δραστηριότητες προσέγγισης των τρίτων χωρών με στόχο να καταπολεμηθούν οι προσπάθειες παραπληροφόρησης εκ μέρους της Λευκορωσίας και να τους παρασχεθεί στήριξη για την επιστροφή και την επανεισδοχή των υπηκόων τους. Η προσέγγιση περιλαμβάνει επίσης άμεσες επαφές με αερομεταφορείς και με αρχές της πολιτικής αεροπορίας για τη διερεύνηση τρόπων που θα συμβάλουν στον περιορισμό των μη καλόπιστων ταξιδιών στη Λευκορωσία.

Τα μέτρα αυτά απέφεραν γρήγορα αποτελέσματα, αλλά η κατάσταση στα σύνορα παραμένει πολύ εύθραυστη, καθώς η Λευκορωσία εξακολουθεί να εργαλειοποιεί τους μετανάστες που εξακολουθούν να καταφθάνουν στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης. Η επαγρύπνηση και η ετοιμότητα ώστε να υπάρξει ταχεία αντίδραση στις νέες εξελίξεις είναι καίριας σημασίας.

Παράλληλα με την παροχή βοήθειας στα οικεία κράτη μέλη, η οποία θα συνεχιστεί τόσο σε επιχειρησιακό όσο και σε οικονομικό επίπεδο, η Ένωση θα πρέπει να εφοδιάσει τα οικεία κράτη μέλη με τα απαραίτητα νομικά εργαλεία για την ταχεία αντίδρασή τους με σκοπό την προάσπιση της εθνικής τους ασφάλειας και της ασφάλειας της Ένωσης. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συμπληρώνουν εκείνα που λαμβάνονται από την Ένωση και τα οικεία κράτη μέλη. Βάσει του άρθρου 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτίμησης ως προς την επιλογή των μέτρων που λαμβάνει, εάν αυτά ανταποκρίνονται γρήγορα και αποτελεσματικά σε μια συγκεκριμένη κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Τα μέτρα αυτά μπορούν να εξελίσσονται και να προσαρμόζονται εφόσον διατηρούν τον προσωρινό τους χαρακτήρα.

Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην παρούσα πρόταση δίνουν τη δυνατότητα στα οικεία κράτη μέλη να διαχειριστούν την κατάσταση με ελεγχόμενο και αποτελεσματικό τρόπο και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διεθνών υποχρεώσεων, όπως υπογραμμίστηκε στην έκκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προς την Επιτροπή.

Οι διατάξεις προχωρούν πιο πέρα από εκείνες που προβλέπονται στην οδηγία 2013/32/ΕΕ σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου όσον αφορά τις περιπτώσεις άφιξης μεγάλου αριθμού υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών και αποσκοπούν να αντιμετωπίσουν την ειδική κατάσταση της εργαλειοποίησης των μεταναστών, χωρίς να υπονομεύουν το δικαίωμα ασύλου ή την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Οι διατάξεις της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου δεν έχουν σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση καταστάσεων στις οποίες βάζονται η ακεραιότητα και η ασφάλεια της Ένωσης ως αποτέλεσμα της εργαλειοποίησης μεταναστών. Γι' αυτόν τον λόγο, η παρούσα πρόταση θεσπίζει προσωρινή επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, προσαρμοσμένη στις ανάγκες των οικείων κρατών μελών στην τρέχουσα κατάσταση. Η επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου και τα άλλα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση αποσκοπούν να βοηθήσουν τα οικεία κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις εχθρικές ενέργειες της τρίτης χώρας, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης.

Η Λιθουανία, η Λετονία και η Πολωνία έχουν εντείνει την επιτήρηση των συνόρων και άλλα μέτρα ελέγχου των συνόρων για να προστατεύσουν την ακεραιότητα και την ασφάλεια της Ένωσης. Οφείλουν, επιπλέον, να διαχειριστούν τους υπηκόους τρίτων χωρών που φθάνουν

στα σύνορά τους. Στο πλαίσιο αυτών των μέτρων, τα εν λόγω κράτη μέλη αναγκάστηκαν υπό τις τρέχουσες περιστάσεις να περιορίσουν τον αριθμό των ανοικτών συνοριακών σημείων διέλευσης και να τοποθετήσουν σημαντικό αριθμό συνοριοφυλάκων κατά μήκος των πράσινων συνόρων.

Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην παρούσα απόφαση είναι προσωρινού, έκτακτου και εξαιρετικού χαρακτήρα και θα συμπληρώσουν τα μέτρα ελέγχου των συνόρων με ειδικά μέτρα στον τομέα του ασύλου και της επιστροφής. Δεδομένης της τρέχουσας κατάστασης και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι συντονισμένες ενέργειες της Ένωσης έχουν αρχίσει να αποφέρουν αποτελέσματα όσον αφορά τη μείωση των αφίξεων, τα μέτρα αυτά θα πρέπει να εφαρμοστούν για περίοδο έξι μηνών. Η περίοδος αυτή θεωρείται επαρκής για να δώσει τη δυνατότητα στα οικεία κράτη μέλη να διαχειριστούν αποτελεσματικά την εξαιρετική κατάσταση. Πριν από την εκπνοή της εξάμηνης αυτής περιόδου, η Επιτροπή θα επανεκτιμήσει την κατάσταση και ενδέχεται να προτείνει στο Συμβούλιο την παράταση της εφαρμογής των μέτρων της παρούσας πρότασης ή την κατάργησή τους.

Η επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου που θεσπίζεται με την παρούσα πρόταση προβλέπει ειδικές διαδικαστικές διατάξεις για την καταχώριση και την υποβολή αιτήσεων διεθνούς προστασίας, μεγαλύτερες προθεσμίες καταχώρισης και τη δυνατότητα να λαμβάνεται στα σύνορα ή στη ζώνη διέλευσης η απόφαση σχετικά με το παραδεκτό ή με την ουσία όλων των αιτήσεων, με εξαίρεση ειδικές ευάλωτες περιπτώσεις για τις οποίες δεν μπορεί να υπάρξει μέριμνα. Προβλέπει επίσης ειδικές διατάξεις για την επιστροφή και τις υλικές συνθήκες υποδοχής. Τα μέτρα αυτά συνοδεύονται από μια σειρά διασφαλίσεων. Για όλες τις άλλες πτυχές, ισχύουν οι διατάξεις της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου και ιδίως οι διασφαλίσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο II της οδηγίας.

Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης ένα κεφάλαιο για την επιχειρησιακή υποστήριξη ενόψει πιθανής ενίσχυσης της στήριξης από τους οργανισμούς της ΕΕ κατόπιν αιτήματος των τριών οικείων κρατών μελών.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση συνάδει πλήρως με το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο που εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020 και με τις συνοδευτικές νομοθετικές προτάσεις.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα πρόταση συνάδει με την ανάγκη να διατηρηθεί μειωμένη η πίεση από τις αντικανονικές αφίξεις και να διατηρηθούν ισχυρά τα εξωτερικά σύνορα σύμφωνα με τη συνολική προσέγγιση που ορίζεται στο νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο. Συμπληρώνει τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν και την επικείμενη μεταρρύθμιση της συμφωνίας Σένγκεν, κατά την οποία η Επιτροπή σκοπεύει να προτείνει ένα μόνιμο πλαίσιο για την επίλυση πιθανών καταστάσεων εργαλειοποίησης τις οποίες μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπίσει και πάλι η Ένωση στο μέλλον. Αποσκοπεί επίσης να μειώσει τις περαιτέρω μετακινήσεις αντικανονικών μεταναστών και την πίεση που υφίσταται ο χώρος Σένγκεν. Η ταχεία και αποτελεσματική επιστροφή και επανεισδοχή σε καταστάσεις εργαλειοποίησης αντιμετωπίζονται επίσης αποτελεσματικά, σύμφωνα με τη συνολική προσέγγιση για τη διαχείριση της μετανάστευσης που ορίζεται στο νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο. Η πρόταση συνάδει επίσης —και θα πρέπει να χρησιμοποιείται παράλληλα— με την εξωτερική δράση της Ένωσης, όπως τα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ. Η παρούσα πρόταση

αποτελεί μέρος ενός ολοκληρωμένου συνόλου δράσεων της ΕΕ για την αντιμετώπιση της υβριδικής επίθεσης και της τεχνητής μεταναστευτικής πίεσης στα σύνορα της ΕΕ.

2. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Συνοπτική παρουσίαση των μέτρων

- (1) Επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου στα εξωτερικά σύνορα

Ενώπιον μιας υβριδικής επίθεσης, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία αναγκάστηκαν να περιορίσουν στο ελάχιστο την διασυνοριακή κυκλοφορία περιορίζοντας τον αριθμό των ανοικτών συνοριακών σημείων διέλευσης με σκοπό την πρόληψη της παράνομης εισόδου και την προστασία της εθνικής ασφάλειας και της εδαφικής ακεραιότητάς τους.

Ωστόσο, πολλοί μετανάστες εξακολουθούν να είναι εγκλωβισμένοι στο έδαφος αυτών των τριών κρατών μελών και η κατάσταση παραμένει ασταθής στη λευκορωσική πλευρά των συνόρων, καθώς εξακολουθούν να σημειώνονται αντικανονικές αφίξεις. Για να διασφαλιστεί συνεκτική προσέγγιση με τα μέτρα ελέγχου των συνόρων στην τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης και να δοθεί η δυνατότητα στη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία να διαχειριστούν τις τρέχουσες ροές, αλλά και τα άτομα που βρίσκονται ήδη στο έδαφός τους, η παρούσα πρόταση θεσπίζει επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου σε σχέση με υπηκόους τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται ή εντοπίζονται κοντά στα σύνορα με τη Λευκορωσία μετά από παράνομη είσοδο ή αφού παρουσιαστούν στα συνοριακά σημεία διέλευσης.

- α) Διαδικασία ασύλου στα εξωτερικά σύνορα

Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της διαδικασίας είναι τα εξής:

- **Δυνατότητα των οικείων κρατών μελών να καταχωρίζουν αίτηση ασύλου και να παρέχουν τη δυνατότητα πραγματικής υποβολής της μόνο σε συγκεκριμένα σημεία καταχώρισης που βρίσκονται κοντά στα σύνορα, συμπεριλαμβανομένων των συνοριακών σημείων διέλευσης που έχουν οριστεί για τον σκοπό αυτό**

Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, τα οικεία κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν την καταχώριση και την υποβολή αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας σε συγκεκριμένα σημεία καταχώρισης που βρίσκονται κοντά στα σύνορα, στα οποία μπορεί να περιλαμβάνονται και συνοριακά σημεία διέλευσης που έχουν οριστεί για τον σκοπό αυτό. Αυτό θα επιτρέψει την πιο εύτακτη διαχείριση των ροών και συνάδει επίσης με τις δυνατότητες που παρέχει ήδη η οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν οι αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας να υποβάλλονται σε καθορισμένο χώρο. Ωστόσο, η οδηγία δεν διευκρινίζει τον τόπο στον οποίο πρέπει να πραγματοποιείται η καταχώριση. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας ορίζει μόνο ότι, όταν ένα πρόσωπο υποβάλλει αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, η αίτηση πρέπει να καταχωρίζεται. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν συγκεκριμένα σημεία καταχώρισης, στα οποία μπορούν να συμπεριλαμβάνονται και συνοριακά σημεία διέλευσης, ως τόπους για την καταχώριση και την υποβολή αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες να έχουν πραγματική δυνατότητα να καταθέσουν την αίτηση το ταχύτερο δυνατό. Για τον λόγο αυτό, και για να διασφαλιστεί πραγματική και αποτελεσματική πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία πρέπει να διασφαλίσουν ότι έχει οριστεί και λειτουργεί επαρκής αριθμός σημείων καταχώρισης για τον σκοπό αυτό, μεταξύ των οποίων και συνοριακά σημεία διέλευσης, και ότι οι αιτούντες λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την τοποθεσία των πλησιέστερων σημείων στα οποία μπορεί να υποβληθεί η αίτησή τους.

- **Παράταση της προθεσμίας καταχώρισης σε τέσσερις εβδομάδες κατ' ανώτατο όριο**

Η ειδική διαδικασία ασύλου στα εξωτερικά σύνορα προβλέπει ότι η προθεσμία καταχώρισης για τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας θα είναι έως και τέσσερις εβδομάδες (σε αντίθεση με την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, η οποία ορίζει την προθεσμία σε τρεις ή έξι ημέρες και, σε περίπτωση μαζικής εισροής, έως 10 ημέρες).

Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία ενδέχεται να χρειαστούν αυτή την ευελιξία για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις εχθρικές ενέργειες της Λευκορωσίας, ενώ παράλληλα θα τους παρασχεθεί η δυνατότητα να διαχειριστούν την αιφνίδια εισροή λόγω της κατάστασης εργαλειοποίησης και της υβριδικής επίθεσης από τη Λευκορωσία.

Δεδομένης της αιφνίδιας και απρόβλεπτης παρεμβολής/παρέμβασης από τη Λευκορωσία, τα οικεία κράτη μέλη πρέπει να ανακατευθύνουν πόρους για την προστασία της εδαφικής τους ακεραιότητας, επιπλέον της διαχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών που φθάνουν στα σύνορά τους. Ως εκ τούτου, τα οικεία κράτη μέλη ενδέχεται να χρειαστούν χρόνο για να αναδιοργανώσουν τους πόρους τους και να αυξήσουν την ικανότητά τους, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη των οργανισμών της ΕΕ.

Εάν τα κράτη μέλη κάνουν χρήση της μεγαλύτερης προθεσμίας καταχώρισης, θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην καταχώριση και την εξέταση των αιτήσεων που είναι πιθανότερο να είναι βάσιμες ή που υποβάλλονται από ανηλίκους και τα μέλη των οικογενειών τους.

- **Δυνατότητα χρήσης της ταχείας διαδικασίας στα σύνορα για όλες τις αιτήσεις**

Στην παρούσα κατάσταση, τα μέτρα θα πρέπει να στηρίζουν τα οικεία κράτη μέλη με σκοπό την προστασία της εδαφικής τους ακεραιότητας και την πρόληψη της εισόδου προσώπων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις εισόδου, με παράλληλη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η δυνατότητα εξέτασης μιας αίτησης στα σύνορα χωρίς να επιτρέπεται η είσοδος στο έδαφος σύμφωνα με το άρθρο 43 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου παρέχει αυτό το είδος προστασίας, αλλά σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, η ουσία των αιτήσεων μπορεί να εξετάζεται στο πλαίσιο διαδικασίας στα σύνορα μόνο σε περιορισμένες περιπτώσεις. Αν και αυτό θα μπορούσε να ισχύει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, για αιτούντες που εισήλθαν παράνομα στο έδαφος, η παρούσα απόφαση επεκτείνει τη δυνατότητα αυτή σε όλους τους αιτούντες καθώς δεν αποκλείει καμία κατηγορία αιτούντων.

Η πρόταση επιτρέπει, στο πλαίσιο της ειδικής διαδικασίας ασύλου, στη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία να εφαρμόζουν την ταχεία διαδικασία στα σύνορα για να αποφασίζουν σχετικά με το παραδεκτό και την ουσία όλων των αιτήσεων, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να παρασχεθεί επαρκής στήριξη σε αιτούντες με ιδιαίτερα προβλήματα υγείας. Το μέτρο αυτό θα περιορίσει τη δυνατότητα της Λευκορωσίας να βάλει

στο στόχαστρο υπηκόους τρίτων χωρών στους οποίους δεν μπορεί να εφαρμοστεί η διαδικασία στα σύνορα με σκοπό την εργαλειοποίησή τους. Όπως προβλέπεται στην οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου και αναφέρεται ρητά στην παρούσα πρόταση, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας στα σύνορα εφαρμόζονται οι βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία των δικαιωμάτων όσων ζητούν διεθνή προστασία, με παράλληλο σεβασμό στο δικαίωμα ασύλου και στην αρχή της μη επαναπροώθησης. Επιπλέον, η πρόταση περιλαμβάνει την υποχρέωση κατά προτεραιότητα ιεράρχησης των βάσιμων αιτήσεων και των αιτήσεων που υποβάλλονται από οικογένειες και παιδιά.

Επιπρόσθετα, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν να παρατείνουν τη διάρκεια της διαδικασίας στα σύνορα για δεκαέξι εβδομάδες. Η απόφαση σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης ενδεχόμενης προσφυγής κατά διοικητικής απόφασης, θα πρέπει να λαμβάνεται εντός αυτών των δεκαέξι εβδομάδων. Όπως και με την προαναφερόμενη παράταση της προθεσμίας καταχώρισης, μπορεί να θεωρηθεί ότι η μεγαλύτερη διάρκεια της διαδικασίας στα σύνορα θα βοηθήσει τα κράτη μέλη σε σχέση με τη εργαλειοποίηση των μεταναστών, δεδομένης της φύσης και του αιφνιδίου χαρακτήρα των ενεργειών της Λευκορωσίας. Τα οικεία κράτη μέλη ενδέχεται να χρειαστούν χρόνο για να αναδιοργανώσουν τους πόρους τους και να αυξήσουν την ικανότητά τους, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη των οργανισμών της ΕΕ. Επιπλέον, ο αριθμός των υποθέσεων που θα διεκπεραιώνονται στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα θα είναι μεγαλύτερος (καθώς, καταρχήν, μπορούν να υπόκεινται σ' αυτήν όλοι οι αιτούντες) απ' ό,τι υπό κανονικές συνθήκες. Ως εκ τούτου, η παράταση θα βοηθήσει το κράτος μέλος να εφαρμόσει το πλάσμα δικαίου της μη εισόδου για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, παρέχοντας μεγαλύτερη ευελιξία για την αντιμετώπιση του αυξημένου φόρτου εργασίας.

Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν επίσης να επεκτείνουν την εφαρμογή, σε όλες τις διαδικασίες στα σύνορα, των κανόνων που ορίζονται στο άρθρο 46 παράγραφος 6 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να περιορίζουν το αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα της προσφυγής, και, αντ' αυτού, να αναθέτουν σε δικαστήριο την εξουσία να αποφασίζει αν ο αιτών μπορεί να παραμείνει ή όχι στο έδαφος, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 46 παράγραφοι 7 και 8.

Δεδομένων των εγγυήσεων που προβλέπονται στην οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου και στην οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα, η κράτηση των αιτούντων θα πρέπει να αποτελεί μέτρο έσχατης ανάγκης, όταν δεν μπορούν να εφαρμοστούν άλλα επαρκή αλλά λιγότερο περιοριστικά αναγκαστικά μέτρα σε συγκεκριμένη περίπτωση. Ως εκ τούτου, η διαδικασία ασύλου δεν συνεπάγεται συστηματική κράτηση των αιτούντων. Για να μπορέσουν οι ευάλωτοι αιτούντες να επωφεληθούν από τα δικαιώματά τους, όταν η κατάσταση της υγείας του αιτούντος δεν διασφαλίζει την εξέταση της αίτησης στα σύνορα ή στις ζώνες διέλευσης με την αναγκαία στήριξη, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία δεν θα πρέπει να εφαρμόζουν τη διαδικασία στα σύνορα.

β) Υλικές συνθήκες υποδοχής – Δυνατότητα για κάλυψη μόνο βασικών αναγκών

Σε μια κατάσταση εργαλειοποίησης, κατά την οποία σημειώνεται αιφνίδια άφιξη υπηκόων τρίτων χωρών, ενδέχεται να είναι δύσκολο για το κράτος μέλος να διασφαλίσει ότι πληρούνται οι απαιτήσεις για τις υλικές συνθήκες υποδοχής. Ωστόσο, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία πρέπει να διασφαλίσουν ότι τυχόν δράσεις σέβονται τις βασικές ανθρωπιστικές εγγυήσεις, όπως η παροχή τροφίμων, νερού, ρουχισμού, κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης, βοήθειας σε ευάλωτα άτομα και προσωρινής στέγασης σε υπηκόους τρίτων χωρών στο έδαφός τους, όπως ορίζεται επίσης από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε πρόσφατες αποφάσεις για τη λήψη προσωρινών μέτρων σε σχέση με τα εν λόγω κράτη μέλη.

Το άρθρο 18 παράγραφος 9 της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής επιτρέπει στα κράτη μέλη, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να καθορίζουν λεπτομέρειες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής διαφορετικές από εκείνες που προβλέπονται στην οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής, εάν σε κάθε περίπτωση καλύπτονται οι βασικές ανάγκες. Η παρούσα πρόταση επεκτείνει τη δυνατότητα καθορισμού διαφορετικών υλικών συνθηκών υποδοχής στην τρέχουσα κατάσταση εργαλειοποίησης των μεταναστών, υπό την προϋπόθεση ότι καλύπτονται οι βασικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων της προσωρινής στέγασης, της τροφής, του νερού, του ρουχισμού, της κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης, και της παροχής βοήθειας σε ευάλωτα άτομα, με πλήρη σεβασμό του δικαιώματος στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

γ) Διαδικασία επιστροφής στα εξωτερικά σύνορα

Προκειμένου να βοηθηθούν η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία να αντιμετωπίσουν την τρέχουσα εισροή υπηκόων τρίτων χωρών, η πρόταση περιλαμβάνει τη δυνατότητα παρέκκλισης από την εφαρμογή της οδηγίας 2008/115/EK για τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 2 της παρούσας πρότασης. Όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν υπέβαλαν αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν να εφαρμόσουν τη διάταξη του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας για την επιστροφή. Η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 3 της παρούσας πρότασης αποσκοπεί στη θέσπιση μηχανισμού παρόμοιου με την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας για την επιστροφή, ειδικά για τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 2 της παρούσας πρότασης.

δ) Πρόσθετες διασφαλίσεις

Η πρόταση εξασφαλίζει την ύπαρξη ρυθμίσεων που εγγυώνται το δικαίωμα αίτησης παροχής προστασίας με πραγματικό και αποτελεσματικό τρόπο, με την εξασφάλιση επαρκών τοποθεσιών στις οποίες οι αιτούντες μπορούν να υποβάλουν επισήμως την αίτηση ασύλου. Για να διασφαλιστεί η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να ενημερώνουν δεόντως τους υπηκόους τρίτων χωρών ή τους ανιθαγενείς, σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή εικάζεται ευλόγως ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας, σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται, τα σημεία στα οποία είναι προσβάσιμα για την καταχώριση και την υποβολή αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας, ιδίως την τοποθεσία του πλησιέστερου σημείου όπου μπορούν να υποβάλουν αίτηση παροχής διεθνούς

προστασίας, τη δυνατότητα προσβολής της απόφασης που ελήφθη επί της αίτησης και τη διάρκεια των μέτρων.

(2) Επιχειρησιακή στήριξη από τους οργανισμούς της ΕΕ

Δεδομένου ότι οι επιπτώσεις των ενεργειών της Λευκορωσίας θα μπορούσαν εύκολα να διευρυνθούν ώστε να επηρεάσουν ευρύτερα τα γειτονικά κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ή ακόμη και να στοχεύουν σ' αυτό), είναι αναγκαίο να προβλεφθούν τα μέσα για την παροχή στήριξης σε ενωσιακό επίπεδο. Εάν η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία ζητήσουν στήριξη από τους οργανισμούς της ΕΕ, οι οργανισμοί θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην επιχειρησιακή τους στήριξη. Αυτό ισχύει ιδίως για την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), η οποία μπορεί να συμβάλει στην καταχώριση και τη διεκπεραίωση των αιτήσεων, να διασφαλίσει τον διαχωρισμό των ευάλωτων μεταναστών, να στηρίξει τη διαχείριση, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή κατάλληλων προτύπων για τις εγκαταστάσεις υποδοχής, ή για τον Frontex όσον αφορά την υποστήριξη δραστηριοτήτων ελέγχου των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων διαλογής και επιστροφής, ή για την Ευρωπόλ ως προς την παροχή πληροφοριών.

(3) Λοιπές διατάξεις

Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των οργανισμών της ΕΕ, όπως και σχετικά με την υποχρέωση των κρατών μελών να συνεχίσουν να υποβάλλουν σχετικά δεδομένα και στατιστικά στοιχεία μέσω του ενωσιακού δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων, καθώς και την υποχρέωση της Επιτροπής να αξιολογεί τακτικά την κατάσταση. Περιλαμβάνει επίσης διάταξη σχετικά με το προσωπικό πεδίο εφαρμογής, διασφαλίζοντας ότι τα πρόσωπα που έφθασαν πριν από την παρούσα απόφαση αλλά εντάσσονταν επίσης στο πλαίσιο της εργαλειοποίησης, και των οποίων οι αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας δεν έχουν ακόμη καταχωριστεί ή για τα οποία δεν έχει αρχίσει η διαδικασία επιστροφής, καλύπτονται και επωφελούνται από τις διατάξεις της απόφασης. Αυτό θα διασφαλίσει ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα για τους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες. Αρκετές αιτιολογικές σκέψεις αφορούν τη μεταβλητή γεωμετρία, όσον αφορά το ζήτημα της συμμετοχής της Ιρλανδίας και της Δανίας στην παρούσα απόφαση. Τα οικεία κράτη μέλη υποχρεούνται να διακόψουν την εφαρμογή όλων των μέτρων εάν δεν υφίσταται πλέον η κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

• **Νομική βάση**

Η παρούσα πρόταση περιλαμβάνει προσωρινά μέτρα υπέρ τριών κρατών μελών (Λετονία, Λιθουανία και Πολωνία) τα οποία αντιμετωπίζουν κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω της αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, η οποία δημιουργήθηκε από την εργαλειοποίηση μεταναστών. Τα αναγκαία προσωρινά μέτρα στήριξης μπορούν να υπερβαίνουν το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου. Ως εκ τούτου, η κατάλληλη νομική βάση για την έγκριση των εν λόγω προσωρινών μέτρων από το Συμβούλιο είναι το άρθρο 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ², η κατά το άρθρο 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ έννοια των «προσωρινών μέτρων» έχει αρκούντως ευρύ περιεχόμενο ώστε να λαμβάνονται όλα τα προσωρινά μέτρα που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική και ταχεία αντιμετώπιση επείγουσας κατάστασης λόγω αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, εν προκειμένω λόγω της εργαλειοποίησης των μεταναστών για πολιτικούς σκοπούς. Τα μέτρα αυτά μπορούν καταρχήν και να παρεκκλίνουν από διατάξεις νομοθετικών πράξεων. Γενικά, η Επιτροπή και το Συμβούλιο διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτίμησης ως προς την επιλογή των μέτρων που λαμβάνουν εάν αυτά ανταποκρίνονται γρήγορα και αποτελεσματικά σε μια συγκεκριμένη κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Τα μέτρα αυτά μπορούν να εξελιχθούν και να προσαρμοστούν εφόσον διατηρούν τον προσωρινό τους χαρακτήρα³.

Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, η πρόταση περιλαμβάνει ειδικά προσωρινά μέτρα στους τομείς που ρυθμίζονται από την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου (σχετικά με την καταχώριση, την επίσημη υποβολή και τη διαδικασία στα σύνορα), την οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής και την οδηγία για την επιστροφή, τα οποία συνοδεύονται από τις αναγκαίες διασφαλίσεις για τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και μέτρα επιχειρησιακής στήριξης από οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς όφελος και κατόπιν αιτήματος των οικείων κρατών μελών.

• **Επικουρικότητα**

Ο τίτλος V της ΣΛΕΕ για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης αναθέτει ορισμένες αρμοδιότητες σχετικά με τα θέματα αυτά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι αρμοδιότητες αυτές πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μια κατάσταση στο πλαίσιο της οποίας η εδαφική ακεραιότητα και η ασφάλεια των κρατών μελών κινδυνεύουν λόγω της αιφνίδιας άφιξης υπηκόων τρίτων χωρών που οφείλεται στην ενεργό συμμετοχή τρίτης χώρας στη διευκόλυνση της άφιξης των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών θα πρέπει να θεωρείται ότι επηρεάζει την ΕΕ στο σύνολό της και, ως εκ τούτου, απαιτεί λύσεις σε επίπεδο ΕΕ και στήριξη από την ΕΕ. Είναι αναγκαίο όλα τα κράτη μέλη να αντιδράσουν γρήγορα και να ενωθούν ώστε να παράσχουν στήριξη προς το οικείο κράτος μέλος.

Η επίτευξη των στόχων αυτών απαιτεί δράση σε επίπεδο ΕΕ, δεδομένου ότι έχουν διασυννοριακό χαρακτήρα. Είναι σαφές ότι τα μέτρα που λαμβάνουν μεμονωμένα κράτη μέλη δεν μπορούν να δώσουν ικανοποιητική απάντηση στην ανάγκη για κοινή ενωσιακή προσέγγιση ενός κοινού προβλήματος.

Η εν λόγω κοινή προσέγγιση δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη μεμονωμένα και μπορεί, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της παρούσας προτεινόμενης απόφασης, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης. Συνεπώς, η Ένωση πρέπει να παρέμβει και δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

² Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, *Σλοβακική Δημοκρατία και Ουγγαρία κατά Συμβουλίου*, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-643/15 και C-647/15, σκέψεις 77 και 78.

³ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-643/15 και C-647/15, σκέψεις 133 και 134.

- **Αναλογικότητα**

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η παρούσα προτεινόμενη απόφαση καθορίζει τις ακριβείς προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να εφαρμοστούν ειδικοί κανόνες για τις διαδικασίες ασύλου, και προβλέπει επίσης το πεδίο και την προθεσμία εφαρμογής των κανόνων αυτών, καθώς και τις αναγκαίες εγγυήσεις.

Όλα τα στοιχεία των μέτρων που προτείνονται για την αντιμετώπιση της ειδικής κατάστασης της εργαλειοποίησης των μεταναστών περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να διαχειριστούν την κατάσταση με εύτακτο και αποτελεσματικό τρόπο, διασφαλίζοντας παράλληλα την ίση μεταχείριση όσον αφορά τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις για τους αιτούντες. Η διάρκεια των μέτρων αυτών περιορίζεται επίσης χρονικά στο απολύτως αναγκαίο για να μπορέσουν τα οικεία κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν την κατάσταση που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια ή την εδαφική τους ακεραιότητα.

Η πρόταση θεσπίζει διασφαλίσεις για την εφαρμογή των παρεκκλίσεων. Τα μέτρα αυτά προτείνονται από κοινού με άλλα μέτρα και όταν τα μέτρα εξωτερικής πολιτικής αρχίζουν να παράγουν αποτελέσματα που θα βοηθήσουν τα οικεία κράτη μέλη να διαχειριστούν την κατάσταση, ιδίως δεδομένου του σημαντικού αριθμού υπηκόων τρίτων χωρών που εξακολουθούν να φθάνουν σ' αυτά τα τρία κράτη μέλη από τη Λευκορωσία και δεδομένου ότι εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικός αριθμός μεταναστών που έχουν εγκλωβιστεί στα σύνορα της ΕΕ με τη Λευκορωσία. Η Επιτροπή τα προτείνει κατεπειγόντως και ως έκτακτα και κατ' εξαίρεση μέτρα, με περιορισμένη χρονική διάρκεια.

Τα ειδικά μέτρα ως προς τις πτυχές που ρυθμίζονται από την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου και την οδηγία για την επιστροφή είναι αναλογικά, καθώς θεσπίζεται μια σειρά από διασφαλίσεις που επιτυγχάνουν ισορροπία μεταξύ των άμεσων αναγκών των οικείων κρατών μελών για τη διαχείριση της κατάστασης της εργαλειοποίησης και της αναγκαίας προστασίας των υπηκόων τρίτων χωρών που εργαλειοποιούνται.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η νομική βάση του άρθρου 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ για την παρούσα πρόταση απαιτεί απόφαση του Συμβουλίου, που εκδίδεται μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα απόφαση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο.

Το πλαίσιο που προβλέπεται στην παρούσα απόφαση εφαρμόζεται με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων όπως αυτά κατοχυρώνονται στον Χάρτη, μεταξύ των οποίων το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια (άρθρο 1), η απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης (άρθρο 4), το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια (άρθρο 6), το δικαίωμα ασύλου (άρθρο 18), η απαγόρευση των ομαδικών απελάσεων και η προστασία από την επαναπροώθηση (άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2), η απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 21), η αρχή της ισότητας των δικαιωμάτων μεταξύ γυναικών και ανδρών (άρθρο 23), τα δικαιώματα του παιδιού (άρθρο 24) και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής (άρθρο 47). Η παρούσα πρόταση λαμβάνει πλήρως υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ευάλωτων ατόμων. Οι διασφαλίσεις που προβλέπονται για τα παιδιά και τα ευάλωτα άτομα στην οδηγία 2013/33/ΕΕ για τις συνθήκες υποδοχής πρέπει να είναι

πρωταρχικής σημασίας για τις αρμόδιες αρχές.

Το δικαίωμα στην ελευθερία και στην ελεύθερη κυκλοφορία προστατεύεται δεδομένου ότι, εάν γίνεται χρήση της κράτησης στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα ή στον τομέα της επιστροφής, οι εν λόγω κανόνες μπορούν να εφαρμόζονται μόνο εντός αυστηρά ρυθμιζόμενου πλαισίου και για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 1 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, τα κράτη μέλη δεν υποβάλλουν σε κράτηση ένα πρόσωπο για τον λόγο και μόνο ότι είναι αιτών. Η ίδια διάταξη παραπέμπει στο άρθρο 8 της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής όσον αφορά τους λόγους και τις συνθήκες κράτησης. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής, ο αιτών μπορεί να υποβληθεί σε κράτηση για να αποφασιστεί, στο πλαίσιο διαδικασίας, το δικαίωμα του αιτούντος για είσοδο στο έδαφος. Το άρθρο 8 παράγραφος 2 προβλέπει επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν αιτούντα υπό κράτηση μόνον εάν δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά εναλλακτικά μέτρα, όπως είναι οι περιορισμοί στην ελευθερία κυκλοφορίας βάσει του άρθρου 7 του εν λόγω κανονισμού.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 33 της σύμβασης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων και στο άρθρο 19 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τηρείται και όταν εφαρμόζονται παρεκκλίσεις από την οδηγία για την επιστροφή. Η πρόταση υπενθυμίζει ρητά το καθήκον των κρατών μελών να τηρούν πάντα την αρχή αυτή κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους να ελέγχουν τα σύνορα. Η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης περιλαμβάνει αξιολόγηση του κατά πόσον απουσιάζει ο κίνδυνος δίωξης, βασανιστηρίων ή απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, καθώς και ο κίνδυνος αλυσιδωτής επαναπροώθησης.

Όσον αφορά την εφαρμογή της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα και την παρέκκλιση από την οδηγία για την επιστροφή, οι βασικές αρχές και εγγυήσεις που προβλέπονται από την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, την οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής και την οδηγία για την επιστροφή εξακολουθούν να εφαρμόζονται για τους αιτούντες που υπόκεινται στη διαδικασία στα σύνορα. Επιπλέον, η πρόταση περιλαμβάνει την υποχρέωση κατά προτεραιότητα ιεράρχησης των βάσιμων αιτήσεων και των αιτήσεων που υποβάλλονται από οικογένειες και παιδιά. Είναι προς όφελος των εν λόγω αιτούντων να λαμβάνεται το συντομότερο δυνατόν απόφαση σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου τους. Η πρόταση εγγυάται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, διασφαλίζοντας ότι τα δικαστήρια έχουν την εξουσία να αποφασίζουν κατά πόσον ο αιτών μπορεί να παραμείνει στο έδαφος του κράτους μέλους εν αναμονή της απόφασης σχετικά με την προσφυγή και με εφαρμογή των κατάλληλων εγγυήσεων ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στον αιτούντα να υποβάλει τα αιτήματα αυτά ενώπιον των δικαστηρίων.

3. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

- **Τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής**

Η πρόταση καταρτίστηκε με τη διαδικασία του επείγοντος. Μπορεί να βασιστεί στις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν κατά την κατάρτιση της πρότασης για την κρίση και την ανωτέρα βία στο πλαίσιο του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, καθώς και στις πληροφορίες που παρείχαν τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαβούλευσης από την έναρξη της υβριδικής απειλής το καλοκαίρι του 2021.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και συλλογή και χρήση εμπειρογνώσιας**

Από την έναρξη της κατάστασης υβριδικής απειλής το καλοκαίρι του 2021, η Επιτροπή διαβουλεύεται με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της κατάστασης. Τα κράτη μέλη τα οποία αφορά η τρέχουσα εργαλειοποίηση, ιδίως η Λιθουανία, πρότειναν συγκεκριμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες οι οποίες, κατά την άποψή τους, θα αντιμετωπίσουν επαρκώς την κατάσταση. Η παρούσα πρόταση λαμβάνει υπόψη ορισμένες από αυτές τις προτάσεις. Η Επιτροπή συναντήθηκε και αντάλλαξε επιστολές με διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες αξιολόγησαν την κατάσταση και πρότειναν κατάλληλη αντίδραση. Η Επιτροπή επισκέφθηκε αρκετές φορές την Πολωνία και τη Λιθουανία, τόσο σε πολιτικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο. Κατά τη διάρκεια αυτών των επισκέψεων, η Επιτροπή, εκτός από τις συναντήσεις με τις εθνικές αρχές, συγκέντρωσε πληροφορίες από τα εθνικά παραρτήματα του UNHCR και του ΔΟΜ, καθώς και από εθνικές μη κυβερνητικές οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που παρέχουν στήριξη σε μετανάστες στις παραμεθόριες περιοχές.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Λόγω της φύσης της παρούσας πρότασης που συνδέεται με υπόθεση εργαλειοποίησης μεταναστών, δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί εκ των προτέρων ο πιθανός δημοσιονομικός αντίκτυπος. Θα ενταχθεί στον προϋπολογισμό των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 και 2021-2027 στον τομέα της μετανάστευσης, του ασύλου και της διαχείρισης των συνόρων. Σε περίπτωση εξαιρετικής ανάγκης, εάν η κατάσταση επιδεινωθεί περαιτέρω, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν οι μηχανισμοί ευελιξίας στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2021-2027. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη συζητούν τακτικά για τις χρηματοδοτικές ανάγκες που προκύπτουν από την κατάσταση στα εξωτερικά σύνορα με τη Λευκορωσία. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορήγησε στήριξη έκτακτης ανάγκης στη Λιθουανία το φθινόπωρο, ενώ η Λιθουανία, η Λετονία και η Πολωνία έλαβαν μέτρα για τη μετατόπιση (μη δαπανηθέντων) πόρων στο πλαίσιο των εθνικών τους προγραμμάτων των εν λόγω χρηματοδοτικών μέσων για την περίοδο 2014-2020. Στο πλαίσιο αυτό, εκτός από τα 360 εκατ. EUR που προβλέπονται για τα εν λόγω κράτη μέλη στο πλαίσιο του ΒΜVΙ για την τρέχουσα δημοσιονομική περίοδο, θα διατεθεί περαιτέρω συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους περίπου 200 εκατ. EUR για το 2021 και το 2022, από υφιστάμενους πόρους, και κυρίως από το κονδύλιο του θεματικού μέσου ΒΜVΙ. Ο συνεχής τακτικός διάλογος θα καταστήσει δυνατή τη βέλτιστη χρήση των διαθέσιμων πόρων στο πλαίσιο αυτών των μέσων.

Για τον λόγο που αναφέρεται ανωτέρω, δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί εκ των προτέρων ο πιθανός δημοσιονομικός αντίκτυπος στους οικείους αποκεντρωμένους οργανισμούς. Οι οργανισμοί διαθέτουν κάποια ευελιξία στο πλαίσιο των υφιστάμενων προϋπολογισμών τους, αλλά, ανάλογα με τις μελλοντικές εξελίξεις και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι πόροι των οργανισμών είναι περιορισμένοι, δεν αποκλείεται να χρειαστεί ανακατανομή των πόρων.

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες της παρούσας πρότασης είναι συμβατές με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδέχεται να συνεπάγονται τη χρήση ειδικών μέσων.

Ως προς τις πτυχές που αφορούν τη διαδικασία ασύλου, η παρούσα πρόταση δεν επιβάλλει καμία πρόσθετη οικονομική ή διοικητική επιβάρυνση στην Ένωση. Από αυτή την άποψη, επομένως, δεν έχει καμία επίπτωση στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με προσωρινά έκτακτα μέτρα υπέρ της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 78 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁴,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), εφόσον ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επείγουσα κατάσταση, λόγω αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, προσωρινά μέτρα υπέρ του εν λόγω κράτους μέλους ή των εν λόγω κρατών μελών, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- (2) Από το καλοκαίρι του 2021 η Ένωση στο σύνολό της, και ιδίως η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία, αντιμετωπίζουν υβριδική απειλή, με τη μορφή της εργαλειοποίησης ανθρώπων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια άνευ προηγουμένου αύξηση των αντικανονικών διελεύσεων των συνόρων από τη Λευκορωσία. Ενώ τα τελευταία χρόνια δεν είχε σημειωθεί σχεδόν καμία απόπειρα αντικανονικής διέλευσης των εξωτερικών συνόρων από τη Λευκορωσία προς την ΕΕ, αυτό αποτελεί πλέον καθημερινή πραγματικότητα. Η απειλή αυτή έχει δημιουργηθεί και οργανωθεί από το καθεστώς Lukashenko, το οποίο παραπλανά και παρασύρει μετανάστες στα σύνορα με τη συνεργασία διακινητών μεταναστών και εγκληματικών δικτύων.
- (3) Η εν λόγω εργαλειοποίηση οδήγησε σε μια σοβαρή κατάσταση για τους μετανάστες αυτούς στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη Λευκορωσία. Οι ενέργειες της Λευκορωσίας έχουν προκαλέσει ανθρωπιστική κρίση, ενώ έχουν ήδη επιβεβαιωθεί θάνατοι. Την πρωταρχική ευθύνη για την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης φέρει η Λευκορωσία, καθώς δεσμεύεται από τη Σύμβαση της Γενεύης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης. Ως εκ τούτου, η Λευκορωσία οφείλει να παράσχει επαρκή προστασία για τους μετανάστες στο έδαφός της και να συνεργαστεί με τον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) προς τον

⁴ ΕΕ C της , σ. .

σκοπό αυτό. Αν και η περιορισμένη πρόσβαση παρεμποδίζει το έργο της αξιολόγησης των αναγκών στη λευκορωσική πλευρά των συνόρων, η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα Ηνωμένα Έθνη και τους ειδικευμένους οργανισμούς τους, καθώς και με συναφείς οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ανθρωπιστικές οργανώσεις-εταίρους, ώστε να αποτραπεί η περαιτέρω όξυνση της ανθρωπιστικής κρίσης, ενόψει και της επιδείνωσης των καιρικών συνθηκών. Με πρόσφατες αποφάσεις κινητοποιήθηκε ποσό 700 000 EUR σε ανθρωπιστική χρηματοδότηση για τη στήριξη των εταίρων στην παροχή βοήθειας σε ευάλωτα άτομα που έχουν εγκλωβιστεί στα σύνορα και εντός της Λευκορωσίας.

- (4) Εξαιτίας της εργαλειοποίησης αυτής, 7 831 υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν εισέλθει από τη Λευκορωσία στο έδαφος της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας με παράνομο τρόπο μέσα στο 2021 (έως τις 21 Νοεμβρίου), σε σύγκριση με τους 257 που είχαν εισέλθει ολόκληρο το 2020. Έχουν κατατεθεί 2 676 αιτήσεις χορήγησης ασύλου στη Λιθουανία, 579 στη Λετονία και 6 730 στην Πολωνία. Εξάλλου, αποτράπηκαν από τα τρία κράτη μέλη 42 741 απόπειρες διέλευσης. Αν και είναι δύσκολο να δοθεί ακριβής εκτίμηση, έως και 10 000 ακόμη μετανάστες ενδέχεται να βρίσκονται σήμερα εγκλωβισμένοι στη Λευκορωσία, ενώ καθημερινά καταφθάνουν και άλλοι.
- (5) Η Ένωση έχει καταδικάσει απερίφραστα και στο υψηλότερο επίπεδο αυτή την εργαλειοποίηση ευάλωτων μεταναστών και προσφύγων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε την απειλή αυτή στις συνόδους του Ιουνίου και του Οκτωβρίου 2021⁵. Στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης, η πρόεδρος κ. von der Leyen χαρακτήρισε τις ενέργειες της Λευκορωσίας ως υβριδική επίθεση με στόχο την αποσταθεροποίηση της Ευρώπης⁶. Οι ενέργειες αυτές δείχνουν ότι επιχειρείται σταθερά η δημιουργία συνεχούς και παρατεταμένης κρίσης στο πλαίσιο μιας ευρύτερης συντονισμένης προσπάθειας για αποσταθεροποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπονόμηση της κοινωνίας και των βασικών θεσμών. Αποτελούν πραγματική απειλή και συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια της Ένωσης.
- (6) Η παρούσα πρόταση ακολουθεί την πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προς την Επιτροπή, στα συμπεράσματά του της 22ας Οκτωβρίου, να προτείνει τυχόν αναγκαίες αλλαγές στο νομικό πλαίσιο της Ένωσης και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση άμεσης και κατάλληλης αντιμετώπισης της υβριδικής απειλής σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο και τις διεθνείς υποχρεώσεις. Ανταποκρίνεται επίσης στο αίτημα των πληττόμενων κρατών μελών να τους δοθεί η δυνατότητα να στηριχθούν σε προσωρινά μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της επείγουσας μεταναστευτικής κατάστασης στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης. Τα μέτρα αυτά θα αποσκοπούν στην περαιτέρω στήριξη της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας ώστε να διαχειριστούν την τρέχουσα κατάσταση με ελεγχόμενο και ταχύ τρόπο, σεβόμενες απολύτως τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις διεθνείς υποχρεώσεις.
- (7) Για την αντιμετώπιση της τρέχουσας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, η Λιθουανία, η Λετονία και η Πολωνία έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης και έχουν εντείνει την επιτήρηση των συνόρων και άλλα μέτρα ελέγχου των συνόρων για να προστατεύσουν την ακεραιότητα και την ασφάλεια της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτών των μέτρων, τα εν λόγω κράτη μέλη αναγκάστηκαν να περιορίσουν τον αριθμό των ανοικτών συνοριακών σημείων διέλευσης και να τοποθετήσουν σημαντικό αριθμό

⁵ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 24ης-25ης Ιουνίου 2021 και της 20ής-21ης Οκτωβρίου 2021.

⁶ Ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης το 2021, 15 Σεπτεμβρίου 2021.

συνοριοφυλάκων κατά μήκος των χερσαίων συνόρων με τη Λευκορωσία. Επιπλέον, πρέπει να διαχειριστούν τους υπηκόους τρίτων χωρών που φθάνουν στα σύνορά τους, πολλοί από τους οποίους ζητούν ή προτίθενται να ζητήσουν διεθνή προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και εκείνους που βρίσκονται ήδη στο έδαφός τους.

- (8) Η Ένωση έχει επιδείξει την αποφασιστική στήριξή της προς τα οικεία κράτη μέλη που στοχοποιούνται από το καθεστώς της Λευκορωσίας και τα οποία διαχειρίζονται τα εξωτερικά σύνορα εξ ονόματος της ΕΕ.
- (9) Η Επιτροπή έχει χορηγήσει έκτακτη χρηματοδοτική συνδρομή στη Λιθουανία. Επιπροσθέτως των 360 εκατ. EUR που προβλέπονται για τα οικεία κράτη μέλη στο πλαίσιο του μέσου για τη διαχείριση των συνόρων και των θεωρήσεων (BMVI) για την τρέχουσα χρηματοδοτική περίοδο, η Επιτροπή έχει διαθέσει επίσης περαιτέρω συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους περίπου 200 εκατ. EUR που θα είναι διαθέσιμη για το 2021 και το 2022. Εξάλλου, η Λιθουανία ενεργοποίησε τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ και η Επιτροπή συντονίζει τη βοήθεια από 19 κράτη μέλη. Μέσω του μηχανισμού, η Λιθουανία έλαβε σκηνές, κρεβάτια, συστήματα θέρμανσης και άλλα είδη, ζωτικά για την κάλυψη των αναγκών των μεταναστών που βρίσκονται στο λιθουανικό έδαφος. Η επιλογή αυτή παραμένει ανοικτή για τη Λετονία και την Πολωνία.
- (10) Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και η Ευρωπόλ παρέχουν επιχειρησιακή στήριξη στα κράτη μέλη που ζήτησαν τη συνδρομή τους για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την τρέχουσα κατάσταση κρίσης. Ειδικότερα, οι οργανισμοί έχουν αποστείλει εμπειρογνώμονες για να εξετάσουν τις αιτήσεις ασύλου και να υλοποιήσουν μέτρα ελέγχου των συνόρων και συλλογής πληροφοριών, και εργάζονται για την ενίσχυση των δυνατοτήτων επιστροφής και τη διεξαγωγή επιχειρήσεων επιστροφής. Η επιχειρησιακή αυτή στήριξη έχει ήδη οδηγήσει σε σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων επιστροφής. Οι οργανισμοί μπορούν πλέον να εντείνουν περαιτέρω την επιχειρησιακή στήριξη και είναι σημαντικό για τα τρία οικεία κράτη μέλη να αξιοποιήσουν στο έπακρο τη στήριξη αυτή.
- (11) Η χρηματοδοτική και επιχειρησιακή αυτή στήριξη υποστηρίζεται από δράσεις στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής που αποσκοπούν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση της εργαλειοποίησης και να περιορίσουν τις αφίξεις. Πέρα από τη συνολική δέσμη οικονομικών και χρηματοοικονομικών κυρώσεων και την απαγόρευση των πτήσεων μέσω του εναέριου χώρου της Ένωσης και της πρόσβασης των αερομεταφορέων της Λευκορωσίας στους αερολιμένες της Ένωσης ως αντίδραση στις νόθες εκλογές και στην εκτροπή της πτήσης της Ryanair, η Ένωση έλαβε πρόσθετα μέτρα ειδικά για την αντιμετώπιση της εργαλειοποίησης των μεταναστών από τη Λευκορωσία. Στις 9 Νοεμβρίου 2021 το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής για μερική αναστολή της συμφωνίας ΕΕ-Λευκορωσίας σχετικά με την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων. Στις 15 Νοεμβρίου 2021 το Συμβούλιο τροποποίησε το καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ κατά της Λευκορωσίας και η Ένωση μπορεί πλέον να θέσει στο στόχαστρο τόσο πρόσωπα όσο και οντότητες που οργανώνουν ή συμμετέχουν σε δραστηριότητες που διευκολύνουν την παράνομη διέλευση των συνόρων της ΕΕ. Στις 23 Νοεμβρίου η Επιτροπή κατέθεσε πρόταση για την πρόληψη και τον περιορισμό των δραστηριοτήτων μεταφορέων που εμπλέκονται σε πράξεις παράνομης διακίνησης ή εμπορίας ανθρώπων στην Ένωση ή διευκολύνουν τέτοιες πράξεις.

- (12) Η Επιτροπή, ο Ύπατος Εκπρόσωπος για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, επικουρούμενος από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, και τα κράτη μέλη έχουν καταβάλει εντατικές διπλωματικές προσπάθειες σε σχέση με τις κυριότερες χώρες καταγωγής και διέλευσης ώστε να αποτραπούν περαιτέρω αφίξεις υπηκόων αυτών των χωρών μέσω της Λευκορωσίας. Οι προσπάθειες αυτές περιλαμβάνουν δραστηριότητες προσέγγισης και εντατικές επισκέψεις σε βασικές χώρες-εταίρους καταγωγής και διέλευσης με στόχο να καταπολεμηθούν οι προσπάθειες παραπληροφόρησης εκ μέρους της Λευκορωσίας, να περιοριστούν οι αναχωρήσεις και να παρασχεθεί στήριξη για την υποδοχή των υπηκόων τους που βρίσκονται επί του παρόντος εγκλωβισμένοι στη Λευκορωσία. Η προσέγγιση περιλαμβάνει επίσης άμεσες επαφές με αερομεταφορείς και με αρχές της πολιτικής αεροπορίας για τη διερεύνηση τρόπων που θα συμβάλουν στον περιορισμό των μη καλόπιστων ταξιδιών στη Λευκορωσία.
- (13) Αυτές οι διπλωματικές, ανθρωπιστικές, επιχειρησιακές και οικονομικές προσπάθειες που καταβάλλονται από την Ένωση ή τα κράτη μέλη της έχουν αποφέρει γρήγορα αποτελέσματα. Οι οδοί διέλευσης που εκμεταλλεύονται οι διακινητές για να μεταφέρουν μετανάστες στα σύνορα της Λευκορωσίας κλείνουν η μία μετά την άλλη. Ωστόσο, οι δράσεις που ενορχηστρώνει η Λευκορωσία εξακολουθούν να αποτελούν πραγματικό και υπαρκτό κίνδυνο για την ασφάλεια της Ένωσης και των οικείων κρατών μελών, καθώς και για την εδαφική τους ακεραιότητα. Πράγματι, το πλαίσιο παραμένει πολύ ασταθές, καθώς η Λευκορωσία εξακολουθεί να εργαλειοποιεί τους μετανάστες που συνεχίζουν να φτάνουν στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης, κάτι που, ως εκ τούτου, συνιστά υβριδική επίθεση κατά της ΕΕ.
- (14) Ως εκ τούτου, η κατάσταση στην περιοχή παραμένει δύσκολη για τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία, καθώς χιλιάδες μετανάστες έχουν εγκλωβιστεί στο έδαφός τους και στα σύνορα ΕΕ-Λευκορωσίας, ενώ συνεχίζουν να φτάνουν υπήκοοι τρίτων χωρών. Συνεπώς, λόγω της τρέχουσας ασταθούς και δύσκολης κατάστασης στα τρία οικεία κράτη μέλη, είναι αναγκαίο να θεσπιστούν προσωρινά μέτρα προς όφελος αυτών των κρατών μελών.
- (15) Τα μέτρα θα πρέπει να εφοδιάσουν τα οικεία κράτη μέλη με τα αναγκαία νομικά μέσα για την ταχεία και αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που χαρακτηρίζεται από αιφνίδια εισροή υπηκόων τρίτων χωρών με την οποία βρίσκονται αντιμέτωπες η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία. Τα εν λόγω προσωρινά μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτελεσματική και ταχεία αντιμετώπιση της τρέχουσας επίθεσης. Τα μέτρα αυτά μπορούν καταρχήν και να παρεκκλίνουν από διατάξεις νομοθετικών πράξεων.
- (16) Τα μέτρα που θεσπίζονται με την παρούσα απόφαση είναι προσωρινού, έκτακτου και εξαιρετικού χαρακτήρα, και πρέπει να ληφθούν ώστε να καταστεί δυνατή η εύτακτη και αξιοπρεπής διαχείριση των ροών με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και να προστατευθεί η εδαφική ακεραιότητα και η εθνική ασφάλεια των οικείων κρατών μελών.
- (17) Με βάση την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, η θέσπιση επείγουσας διαδικασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου στα εξωτερικά σύνορα, κατά παρέκκλιση από ορισμένες από τις διατάξεις της οδηγίας 2013/32/ΕΕ για τις διαδικασίες ασύλου, της οδηγίας 2013/33/ΕΕ για τις συνθήκες υποδοχής και της οδηγίας 2008/115/ΕΚ για την επιστροφή, θεωρείται η

καταλληλότερη για τη στήριξη των οικείων κρατών μελών. Η επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου και τα μέτρα επιχειρησιακής στήριξης που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση θα βοηθήσουν τα οικεία κράτη μέλη να διαχειριστούν την κατάσταση με ελεγχόμενο και αποτελεσματικό τρόπο, διασφαλίζοντας παράλληλα τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διεθνών υποχρεώσεων, όπως υπογραμμίστηκε στην έκκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προς την Επιτροπή. Ειδικότερα, τα μέτρα της παρούσας απόφασης σέβονται το δικαίωμα ασύλου, εξασφαλίζοντας πραγματική και αποτελεσματική πρόσβαση στη διαδικασία και την αρχή της μη επαναπροώθησης.

- (18) Η επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου στα εξωτερικά σύνορα που καθορίζεται στην παρούσα απόφαση σέβεται και πρέπει να εφαρμόζεται σε πλήρη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως με τα άρθρα 1, 4, 7, 24, 18 και το άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2. Για να αντικατοπτρίζεται, ιδίως, η πρωταρχική σημασία που πρέπει να δίνεται στα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού και η ανάγκη σεβασμού της οικογενειακής ζωής, και για να διασφαλίζεται η προστασία της υγείας των οικείων προσώπων, η παρούσα απόφαση θα πρέπει να προβλέπει ειδικούς κανόνες και διασφαλίσεις που θα ισχύουν για τους ανηλίκους και τα μέλη των οικογενειών τους, καθώς και για τους αιτούντες των οποίων η κατάσταση της υγείας απαιτεί ειδική και επαρκή στήριξη. Οι εγγυήσεις που προβλέπονται στην οδηγία 2013/32 (οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου) και στην οδηγία 2013/33 (οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής) σε σχέση με τους αιτούντες με ειδικές ανάγκες ή αδυναμίες θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν όσον αφορά τα πρόσωπα που υπόκεινται στην επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου. Η οδηγία 2013/33, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων και των διασφαλίσεων σχετικά με την κράτηση αιτούντων διεθνή προστασία, θα πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται από τη στιγμή που υποβάλλεται αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας. Η δυνατότητα παρέκκλισης από ορισμένες διατάξεις της εν λόγω οδηγίας δεν θα πρέπει να θίγει την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ανά πάσα στιγμή τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και να καλύπτουν, ιδίως, τις βασικές ανάγκες των υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται στην επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου.
- (19) Η θέσπιση επείγουσας διαδικασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου στα εξωτερικά σύνορα, προσαρμοσμένης στις ειδικές ανάγκες των οικείων κρατών μελών, είναι αναγκαία, δεδομένου ότι οι ισχύουσες διατάξεις της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου δεν παρέχουν επαρκή εργαλεία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της τρέχουσας κατάστασης έκτακτης ανάγκης που χαρακτηρίζεται από την εργαλειοποίηση μεταναστών από τη Λευκορωσία. Μολονότι ορισμένες από τις διατάξεις της οδηγίας 2013/32/ΕΕ για τις διαδικασίες ασύλου μπορούν να εφαρμοστούν για την αντιμετώπιση της τρέχουσας κατάστασης με εύτακτο τρόπο, δεν είναι ειδικά σχεδιασμένες για μια κατάσταση όπου η ακεραιότητα και η ασφάλεια της Ένωσης δέχονται επίθεση ως αποτέλεσμα της εργαλειοποίησης μεταναστών. Ως εκ τούτου, απαιτούνται ειδικές διαδικαστικές διατάξεις, ιδίως για τη θέσπιση επείγουσας διαδικασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτή η ιδιαίτερη κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Για τις πτυχές που δεν ρυθμίζονται ειδικά στην παρούσα απόφαση, θα πρέπει να εφαρμόζονται όλοι οι άλλοι κανόνες και εγγυήσεις της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου.

- (20) Για να βοηθηθούν τα οικεία κράτη μέλη στην ομαλή διαχείριση των ροών, στο πλαίσιο της επείγουσας διαδικασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν να αποφασίσουν, σε σχέση με υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που συλλαμβάνονται ή εντοπίζονται κοντά στα σύνορα με τη Λευκορωσία μετά από παράνομη είσοδο ή αφού παρουσιαστούν στα συνοριακά σημεία διέλευσης, να καταχωρίζουν αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας μόνο σε συγκεκριμένα σημεία καταχώρισης που έχουν οριστεί για τον σκοπό αυτό και βρίσκονται κοντά στα σύνορα, τα οποία μπορούν να περιλαμβάνουν συγκεκριμένα συνοριακά σημεία διέλευσης, και να παρέχουν πραγματική δυνατότητα υποβολής αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας μόνο στα εν λόγω σημεία που έχουν οριστεί γι' αυτούς τους σκοπούς, τα οποία θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμα. Ωστόσο, πρέπει να εξασφαλίζεται αποτελεσματική και πραγματική πρόσβαση στη διαδικασία διεθνούς προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 18 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι θα οριστούν και θα ανοίξουν για τον σκοπό αυτό επαρκή σημεία καταχώρισης, τα οποία μπορούν να περιλαμβάνουν συνοριακά σημεία διέλευσης. Οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται δεόντως σχετικά με το πού θα καταχωριστεί η αίτησή τους και πού μπορεί να υποβληθεί.
- (21) Για να διασφαλιστεί ότι τα οικεία κράτη μέλη διαθέτουν την αναγκαία ευελιξία και για να αποφευχθεί η στοχοποίηση από τη Λευκορωσία συγκεκριμένων κατηγοριών υπηκόων τρίτων χωρών, θα πρέπει να είναι δυνατόν, στο πλαίσιο της επείγουσας διαδικασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου που ορίζεται στην παρούσα απόφαση, τα οικεία κράτη μέλη να λαμβάνουν απόφαση στο πλαίσιο διαδικασίας στα σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 43 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου σχετικά με το παραδεκτό και την ουσία όλων των αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται από υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που συλλαμβάνονται ή εντοπίζονται κοντά στα σύνορα με τη Λευκορωσία μετά από παράνομη είσοδο ή που παρουσιάζονται στα συνοριακά σημεία διέλευσης. Πρέπει να τηρούνται οι εγγυήσεις που ορίζονται στο κεφάλαιο II της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου.
- (22) Στο πλαίσιο της επείγουσας διαδικασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, πρωταρχικό μέλημα των αρμόδιων αρχών θα πρέπει να είναι τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού και οι διασφαλίσεις για τους αιτούντες με ιατρικές παθήσεις. Για τον λόγο αυτό, στο πλαίσιο της επείγουσας διαδικασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην εξέταση των αιτήσεων των προσώπων με βάσιμες αιτήσεις ή των ανηλίκων και των μελών των οικογενειών τους. Επιπλέον, όταν η κατάσταση της υγείας του αιτούντος δεν επιτρέπει την εξέταση της αίτησης στα σύνορα ή στις ζώνες διέλευσης, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία δεν θα πρέπει να εφαρμόζουν τη διαδικασία στα σύνορα. Αυτό θα πρέπει επίσης να ισχύει όταν τα προβλήματα υγείας καθίστανται εμφανή κατά την εξέταση της αίτησης. Εάν κατά την εξέταση της αίτησης καταστεί προφανές ότι ο αιτών χρειάζεται ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και ότι δεν μπορεί να παρασχεθεί επαρκής στήριξη στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 3 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να παραπέμψει τον αιτούντα στη συνήθη διαδικασία εντός του εδάφους.
- (23) Σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 1 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποβάλλουν σε κράτηση ένα πρόσωπο για το λόγο και

μόνο ότι είναι αιτών. Σε περίπτωση κράτησης, θα πρέπει να ισχύουν οι λόγοι και οι συνθήκες κράτησης που ορίζονται στο άρθρο 8 της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής, ο αιτών μπορεί να υποβληθεί σε κράτηση για να αποφασιστεί, στο πλαίσιο διαδικασίας, το δικαίωμα του αιτούντος για είσοδο στο έδαφος. Το άρθρο 8 παράγραφος 2 προβλέπει επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν αιτούντα υπό κράτηση μόνον εάν δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά εναλλακτικά μέτρα, όπως είναι οι περιορισμοί στην ελευθερία κυκλοφορίας βάσει του άρθρου 7 του εν λόγω κανονισμού. Πρέπει να εφαρμόζονται οι διασφαλίσεις όσον αφορά την κράτηση οι οποίες προβλέπονται στην οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής, ιδίως για συγκεκριμένες ομάδες όπως οι ανήλικοι και οι οικογένειές τους. Οι εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης, όπως οι περιορισμοί στην ελευθερία κυκλοφορίας, μπορεί να είναι ισοδύναμης αποτελεσματικότητας με την κράτηση στις τρέχουσες συνθήκες και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξετάζεται από τις αρχές το ενδεχόμενο εφαρμογής τους, ιδίως για τους ανηλίκους.

- (24) Η επείγουσα διαδικασία για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου βάσει της παρούσας απόφασης επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρατείνουν την προθεσμία καταχώρισης για τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας σε έως και τέσσερις εβδομάδες και τη μέγιστη διάρκεια εφαρμογής της διαδικασίας στα σύνορα σε δεκαέξι εβδομάδες, μέσα στο οποίο διάστημα θα πρέπει να λαμβάνεται η απόφαση σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης για ενδεχόμενη προσφυγή κατά απορριπτικής απόφασης. Αυτές οι διαδικαστικές προθεσμίες, οι οποίες είναι μεγαλύτερες από εκείνες που προβλέπονται στην οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τα οικεία κράτη μέλη σε σχέση με την αντιμετώπιση της αιφνίδιας εισροής, σε μια κατάσταση εργαλειοποίησης των μεταναστών. Απέναντι στην τρέχουσα κατάσταση, τα οικεία κράτη μέλη πρέπει να εκτρέψουν πόρους για την προστασία της εδαφικής τους ακεραιότητας επιπλέον της διαχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών που φθάνουν στα σύνορά τους ή που βρίσκονται ήδη στο έδαφός τους. Ως εκ τούτου, τα οικεία κράτη μέλη ενδέχεται να χρειαστούν χρόνο για να αναδιοργανώσουν τους πόρους τους και να αυξήσουν την ικανότητά τους, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη των οργανισμών της ΕΕ. Επιπλέον, ο αριθμός των αιτούντων στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα θα είναι μεγαλύτερος απ' ό,τι υπό κανονικές συνθήκες και, ως εκ τούτου, το οικείο κράτος μέλος ενδέχεται να χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις χωρίς να επιτρέπει την είσοδο στο έδαφός του. Ωστόσο, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην καταχώριση αιτήσεων από ανηλίκους και τα μέλη των οικογενειών τους.
- (25) Οι βίαιες πράξεις στα σύνορα πρέπει να αποφεύγονται πάση θυσία, όχι μόνο για την προστασία της εδαφικής ακεραιότητας και της ασφάλειας του οικείου κράτους μέλους, αλλά και για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της προστασίας των υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών και των παιδιών που αναμένουν την ευκαιρία να υποβάλουν αίτηση ασύλου στην Ένωση με ειρηνικό τρόπο. Όταν τα οικεία κράτη μέλη έρχονται αντιμέτωπα με βίαιες ενέργειες στα εξωτερικά σύνορά τους, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο προσπαθειών από υπηκόους τρίτων χωρών να εισβάλουν μαζικά και με δυσανάλογα βίαια μέσα, τα οικεία κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο για να διατηρήσουν την ασφάλεια, τον νόμο και την τάξη και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή της παρούσας απόφασης.

- (26) Το άρθρο 18 παράγραφος 9 της οδηγίας 2013/33/ΕΕ επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν προσωρινά λεπτομέρειες όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην οδηγία, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης αποτελεί εξαιρετική κατάσταση που δικαιολογεί την παροχή διαφορετικών υλικών συνθηκών υποδοχής, δεδομένου ότι έχει υπάρξει αιφνίδια και απρόβλεπτη ροή υπηκόων τρίτων χωρών των οποίων οι υποθέσεις πρέπει να υποβληθούν σε επεξεργασία και οι οποίοι χρειάζονται φροντίδα στα σύνορα. Για τον λόγο αυτόν, στην τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να μπορεί να παρεκκλίνει από τις απαιτήσεις της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής και να παρέχει στους υπηκόους τρίτων χωρών και τους ανιθαγενείς προσωρινή στέγαση, η οποία θα πρέπει να προσαρμόζεται στις εποχικές καιρικές συνθήκες, και να καλύπτει τις βασικές τους ανάγκες, ιδίως μέσω της παροχής τροφής, νερού, ρουχισμού, κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης και βοήθειας σε ευάλωτα άτομα, με πλήρη σεβασμό του δικαιώματος στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.
- (27) Προκειμένου η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία να αντιμετωπίσουν καλύτερα την κατάσταση έκτακτης ανάγκης που χαρακτηρίζεται από τις τρέχουσες αντικανονικές ροές υπηκόων τρίτων χωρών, και με σκοπό τη συμπλήρωση και τη διασφάλιση πλήρους συνοχής με τα μέτρα που λαμβάνονται στα σύνορα και με τη διαδικασία ασύλου στα εξωτερικά σύνορα, τα οικεία κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να παρεκκλίνουν προσωρινά από την εφαρμογή της οδηγίας 2008/115/ΕΚ (στο εξής: οδηγία για την επιστροφή) σε σχέση με τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί στο πλαίσιο διαδικασίας ασύλου, όπως ορίζεται στην παρούσα απόφαση. Όταν υποβάλλεται μεταγενέστερη αίτηση με μοναδικό σκοπό την καθυστέρηση ή την παρεμπόδιση της επιστροφής, τα κράτη μέλη μπορούν να τη θεωρούν ως απαράδεκτη σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου. Η παρούσα απόφαση δεν θίγει τη δυνατότητα της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας να παρεκκλίνουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2008/115/ΕΚ δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) της εν λόγω οδηγίας όσον αφορά τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται σε σχέση με αντικανονική χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κράτους μέλους και στους οποίους δεν έχει, εν συνεχεία, χορηγηθεί άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στο εν λόγω κράτος μέλος.
- (28) Όταν εφαρμόζεται η παρέκκλιση από την εφαρμογή της οδηγίας για την επιστροφή, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία πρέπει να διασφαλίζουν τον πλήρη σεβασμό της αρχής της μη επαναπροώθησης και να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού, την οικογενειακή ζωή και την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας, όπως άλλως προβλέπεται για παρεκκλίσεις στην οδηγία για την επιστροφή. Πρέπει επίσης να μεριμνούν ώστε η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας όσον αφορά τους περιορισμούς της χρήσης αναγκαστικών μέτρων, την αναβολή της απομάκρυνσης, την επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και τις ανάγκες των ευάλωτων ατόμων και τους όρους κράτησης να μην είναι λιγότερο ευνοϊκά από αυτά που ορίζονται στην οδηγία για την επιστροφή.
- (29) Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να ενημερώνουν τους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται σύμφωνα με την παρούσα απόφαση. Ειδικότερα, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να ενημερώνουν τους υπηκόους τρίτων χωρών ή τους ανιθαγενείς, σε γλώσσα την οποία

κατανοεί ή ευλόγως εικάζεται ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας, σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται, τα σημεία τα οποία είναι προσβάσιμα για την καταχώριση και την υποβολή αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας, ιδίως την τοποθεσία των πλησιέστερων σημείων όπου μπορούν να υποβάλουν την αίτησή τους, τη δυνατότητα προσβολής της απόφασης επί της αίτησης και τη διάρκεια των μέτρων.

- (30) Για την υποστήριξη του οικείου κράτους μέλους σε σχέση με την παροχή της αναγκαίας συνδρομής στους υπηκόους τρίτων χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης, μεταξύ άλλων με την προώθηση δραστηριοτήτων οικειοθελούς επιστροφής ή με την εκτέλεση των ανθρωπιστικών καθηκόντων τους, οι οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών και άλλοι σχετικοί οργανισμοί-εταίροι, ιδίως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης και η Διεθνής Ομοσπονδία Εταιρειών του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου, θα πρέπει να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στα σύνορα υπό τους όρους που καθορίζονται στην οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής και στην οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου. Σύμφωνα με το άρθρο 29 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, ο Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες θα πρέπει να έχει πρόσβαση στους αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στα σύνορα. Για τον σκοπό αυτόν, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να συνεργάζονται στενά με τους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και σχετικούς οργανισμούς-εταίρους
- (31) Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία θα πρέπει να εφαρμόζουν τυχόν μέτρα δυνάμει της παρούσας απόφασης μόνο για όσο χρονικό διάστημα είναι απολύτως αναγκαίο για την αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και, σε κάθε περίπτωση, για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες. Εάν η κατάσταση που οδήγησε στην εφαρμογή αυτών των ειδικών μέτρων παύσει να υφίσταται πριν από την εκπνοή της εν λόγω εξάμηνης περιόδου, τα οικεία κράτη μέλη θα πρέπει να διακόψουν αμέσως την εφαρμογή τους. Η Επιτροπή σε συνεργασία με τα οικεία κράτη μέλη και τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ θα πρέπει να παρακολουθεί, να επανεξετάζει συνεχώς και να προτείνει, κατά περίπτωση, στο Συμβούλιο και στα οικεία κράτη μέλη την παύση της εφαρμογής των μέτρων της παρούσας απόφασης ή την ενδεχόμενη παράτασή τους μέσω πρότασης δυνάμει του άρθρου 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.
- (32) Κατόπιν αιτήματος στήριξης που υποβάλλει η Λετονία, η Λιθουανία ή η Πολωνία, οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να αξιολογήσουν τις ανάγκες τους σε συνεργασία με τα εν λόγω κράτη μέλη. Για να βοηθήσουν τα τρία κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ειδικές προκλήσεις ως αποτέλεσμα της εργαλειοποίησης μεταναστών από τη Λευκορωσία, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και η Ευρωπόλ, καθώς και τα κράτη μέλη, θα πρέπει να παράσχουν επαρκή στήριξη στη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία, δίνοντας προτεραιότητα στους αναγκαίους πόρους, και συνεχίζοντας παράλληλα να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των άλλων κρατών μελών που αντιμετωπίζουν μεταναστευτική πίεση.
- (33) Για να βοηθήσουν τα τρία κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ειδικές προκλήσεις ως αποτέλεσμα της εργαλειοποίησης μεταναστών, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) θα πρέπει, κατόπιν αιτήματος των οικείων κρατών μελών, να δώσει προτεραιότητα στη στήριξή του προς τα τρία αυτά κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, κατόπιν αιτήματος ενός από τα εν λόγω κράτη μέλη, ο εκτελεστικός διευθυντής του Frontex θα πρέπει να δρομολογήσει ταχεία επέμβαση

στα σύνορα ή επέμβαση επιστροφής για περιορισμένο χρονικό διάστημα στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους υποδοχής και να διαθέσει τους αναγκαίους πόρους. Επιπλέον, κατόπιν αιτήματος, ο Frontex θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην παροχή οποιουδήποτε άλλου είδους συνδρομής, όπως οι υπηρεσίες συγχώνευσης δεδομένων EUROSUR ή τα προϊόντα ανάλυσης κινδύνου, καθώς και ο απαραίτητος εξοπλισμός για την ενίσχυση της επιτήρησης των συνόρων. Η κατάσταση της εργαλειοποίησης των μεταναστών θα πρέπει επιπλέον να έχει ως αποτέλεσμα τη διενέργεια ειδικής αξιολόγησης τρωτότητας από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, μεταξύ άλλων για την αξιολόγηση τυχόν περαιτέρω αναγκών στήριξης.

- (34) Για τη στήριξη των εν λόγω κρατών μελών που αντιμετωπίζουν ειδικές προκλήσεις ως αποτέλεσμα της εργαλειοποίησης μεταναστών όσον αφορά την εφαρμογή των παρεκκλίσεων της παρούσας απόφασης, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) θα πρέπει, κατόπιν αιτήματος των οικείων κρατών μελών, να δώσει προτεραιότητα στη στήριξή της, διαθέτοντας τους αναγκαίους πόρους στη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία, ιδίως μέσω της ανάπτυξης ομάδων υποστήριξης για το άσυλο ώστε να βοηθήσουν, μεταξύ άλλων, στην καταχώριση και την επεξεργασία των αιτήσεων, στον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ευάλωτων σημείων, στη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υποδοχής ή στην παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών μετάφρασης, εμπειρογνωμοσύνης και κατάρτισης.
- (35) Για να βοηθηθούν τα τρία κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ειδικές προκλήσεις ως αποτέλεσμα της εργαλειοποίησης μεταναστών, η Ευρώπη, κατόπιν αιτήματος των οικείων κρατών μελών, θα πρέπει να τα στηρίζει μέσω της αποστολής εμπειρογνομόνων, της διεκπεραίωσης κατά προτεραιότητα των αιτημάτων τους, της παροχής εξατομικευμένων προϊόντων ανάλυσης, όπως αξιολογήσεις απειλών, στρατηγικές και επιχειρησιακές αναλύσεις και εκθέσεις προόδου, καθώς και να συνεχίσει να στηρίζει τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση της διακίνησης μεταναστών και των συναφών εγκλημάτων.
- (36) Κατά περίπτωση, οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να προκηρύσσουν προσκλήσεις για εμπειρογνώμονες προκειμένου να ανταποκριθούν στο αίτημα της Λετονίας, της Λιθουανίας ή της Πολωνίας για στήριξη. Σε αυτή την περίπτωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να παρέχουν το συντομότερο δυνατόν τους αναγκαίους εμπειρογνώμονες που διαθέτουν την κατάλληλη εξειδίκευση. Στο πλαίσιο ταχείας επέμβασης στα σύνορα ή επέμβασης επιστροφής από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συνεισφέρουν αντίστοιχα στην ανάπτυξη ομάδων από το μόνιμο σώμα, μεταξύ άλλων από την εφεδρεία ταχείας αντίδρασης, ή με όλο τον αναγκαίο εξοπλισμό, μεταξύ άλλων από το απόθεμα εξοπλισμού ταχείας αντίδρασης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθούν να στηρίζουν τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία σε τυχόν μέτρα επιστροφής και στις δραστηριότητες προσέγγισης τρίτων χωρών.
- (37) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας απόφασης δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της

αναλογικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα απόφαση δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων.

- (38) Η παρούσα απόφαση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (39) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν, ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (40) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας απόφασης και, συνεπώς, δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στη εφαρμογή της.
- (41) Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης, η παρούσα απόφαση πρέπει να αρχίσει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (42) Λόγω του προσωρινού χαρακτήρα τους, τα μέτρα που θεσπίζονται θα πρέπει να ισχύουν για περιορισμένο χρονικό διάστημα και να λήξουν μόλις παρέλθει η τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης.
- (43) Πρόσωπα που έχουν φθάσει στη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία από τη Λευκορωσία πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο πεδίο εφαρμογής της, εάν δεν έχουν ακόμη καταχωριστεί ή δεν έχει αρχίσει η διαδικασία επιστροφής τους,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Η παρούσα απόφαση θεσπίζει προσωρινά μέτρα υπέρ της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας, με σκοπό τη στήριξή τους κατά τη διαχείριση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που προκλήθηκε από τις ενέργειες της Λευκορωσίας, οι οποίες οδήγησαν στην αιφνίδια εισροή υπηκόων τρίτων χωρών στο τρέχον πλαίσιο της εργαλειοποίησης μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΣΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ ΛΕΤΟΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Άρθρο 2

Διαδικασία ασύλου

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, η καταχώριση, σε σχέση με υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που συλλαμβάνονται ή εντοπίζονται κοντά στα σύνορα με τη Λευκορωσία μετά από παράνομη είσοδο ή αφού παρουσιαστούν στα συννοριακά σημεία διέλευσης, μπορεί να πραγματοποιηθεί το αργότερο τέσσερις εβδομάδες μετά την υποβολή της αίτησης.

Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία δίνουν προτεραιότητα στην καταχώριση των αιτήσεων από ανηλίκους και τα μέλη των οικογενειών τους.
2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 25 παράγραφος 6 στοιχείο β), το άρθρο 31 παράγραφος 8 και το άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν να αποφασίζουν στα σύνορα ή στις ζώνες διέλευσής τους σχετικά με το παραδεκτό ή, στο πλαίσιο διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 31 παράγραφος 8 της εν λόγω οδηγίας, την ουσία όλων των αιτήσεων που καταχωρίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 1. Εφαρμόζονται οι βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου.
3. Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία δίνουν προτεραιότητα στην εξέταση των αιτήσεων που είναι πιθανότερο να είναι βάσιμες ή υποβάλλονται από ανηλίκους και τα μέλη των οικογενειών τους.
4. Για τους αιτούντες των οποίων η κατάσταση της υγείας απαιτεί στήριξη που δεν μπορεί να εξασφαλιστεί επαρκώς στα σύνορα ή στις ζώνες διέλευσης, μεταξύ άλλων και όταν αυτό καθίσταται εμφανές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, η διαδικασία στα σύνορα παύει να εφαρμόζεται, και στον αιτούντα χορηγείται άδεια εισόδου στο έδαφος προκειμένου να εξεταστεί η αίτηση, χωρίς απαραίτητα να ξεκινήσει εκ νέου η διαδικασία.
5. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 43 παράγραφος 2 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, η προθεσμία πριν από τη χορήγηση πρόσβασης στο έδαφος μπορεί να παραταθεί σε 16 εβδομάδες, κατά τη διάρκεια των οποίων λαμβάνεται απόφαση σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης της προσφυγής.
6. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 46 παράγραφοι 5 και 6 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν να αποφασίσουν να εφαρμόσουν τους κανόνες που ορίζονται στην παράγραφο 6 του εν λόγω άρθρου για όλες τις αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικά με αιτήσεις που εξετάζονται στο πλαίσιο διαδικασίας στα σύνορα, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 3

Υλικές συνθήκες υποδοχής

Κατά παρέκκλιση από την οδηγία 2013/33/ΕΕ, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν να θεσπίζουν προσωρινά διαφορετικές λεπτομέρειες όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής από τις προβλεπόμενες στα άρθρα 17 και 18 της οδηγίας 2013/33/ΕΕ όσον αφορά αιτούντες που συλλαμβάνονται ή εντοπίζονται κοντά στα σύνορα με τη Λευκορωσία μετά από παράνομη είσοδο ή αφού παρουσιαστούν στα συνοριακά σημεία διέλευσης, και με την επιφύλαξη των μέτρων του άρθρου 2 παράγραφος 1 της παρούσας απόφασης, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω κράτη μέλη καλύπτουν τις βασικές ανάγκες των αιτούντων, ιδίως τροφή, νερό, ρουχισμό, κατάλληλη ιατρική περίθαλψη και προσωρινό κατάλυμα προσαρμοσμένο στις εποχικές καιρικές συνθήκες, και με πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Άρθρο 4

Διαδικασία επιστροφής

1. Για τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί και για τους οποίους έχει εφαρμοστεί το άρθρο 2, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την οδηγία 2008/115/ΕΚ.
2. Όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους ανιθαγενείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία:
 - α) τηρούν την αρχή της *μη επαναπροώθησης* και λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού, την οικογενειακή ζωή και την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ (οδηγία για την επιστροφή).
 - β) μεριμνούν ώστε η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας τους να μην είναι λιγότερο ευνοϊκά από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παράγραφοι 4 και 5 (περιορισμοί της χρήσης αναγκαστικών μέτρων), το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο α) (αναβολή της απομάκρυνσης), το άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχεία β) και δ) (επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και συνυπολογισμός των αναγκών των ευάλωτων ατόμων) και τα άρθρα 16 και 17 (όροι κράτησης) της οδηγίας 2008/115/ΕΚ (οδηγία για την επιστροφή).

Άρθρο 5

Ειδικές εγγυήσεις

1. Κατά την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία ενημερώνουν δεόντως τους υπηκόους τρίτων χωρών ή τους ανιθαγενείς, σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή ευλόγως εικάζεται ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας, σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται, τα συγκεκριμένα σημεία τα οποία είναι προσβάσιμα για την καταχώριση και την υποβολή αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας, ιδίως το πλησιέστερο σημείο όπου μπορούν να υποβάλουν αίτηση

παροχής διεθνούς προστασίας, τη δυνατότητα προσβολής της απόφασης και τη διάρκεια των μέτρων.

2. Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία δεν εφαρμόζουν τα άρθρα 2, 3, 4 και 5 για χρονικό διάστημα πέραν του απολύτως αναγκαίου για την αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που προκάλεσε η Λευκορωσία, και σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνουν την περίοδο που ορίζεται στο άρθρο 10.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Άρθρο 6

Επιχειρησιακή στήριξη από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής

1. Κατόπιν αιτήματος στήριξης που υποβάλλει η Λετονία, η Λιθουανία ή η Πολωνία, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής παρέχει ή αυξάνει την επιχειρησιακή του στήριξη στη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων και της επιστροφής, με την ανάπτυξη του μόνιμου σώματος της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της αποστολής προσωπικού από τους 1 500 υπαλλήλους της εφεδρείας ταχείας αντίδρασης, τεχνικού εξοπλισμού και της παροχής κάθε άλλης σχετικής στήριξης.
2. Ο εκτελεστικός διευθυντής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) μπορεί να δρομολογήσει ταχεία επέμβαση στα σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 ή επέμβαση επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 53 του εν λόγω κανονισμού.
3. Σύμφωνα με το αντίστοιχο αίτημά τους, ο Οργανισμός στηρίζει τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία μέσω των ακόλουθων δραστηριοτήτων:
 - α) ανάπτυξη του μόνιμου σώματος στο πλαίσιο των ομάδων διαχείρισης των συνόρων και του σχετικού τεχνικού εξοπλισμού (περιπολικά οχήματα, οχήματα μεταφοράς, ελικόπτερα, οχήματα με ανιχνευτές θερμότητας, κάμερες κ.λπ.) για την υποστήριξη των συνοριακών ελέγχων, ιδίως όσον αφορά τις ακόλουθες δραστηριότητες:
 - επιτήρηση των συνόρων·
 - συνοριακούς ελέγχους·
 - εντοπισμό διασυνοριακού εγκλήματος·
 - υποβολή εκθέσεων·
 - διερμηνεία·

- εντοπισμό ανηλίκων και άλλων ευάλωτων μεταναστών και παροχή βοήθειας για τη διασφάλιση της ορθής παραπομπής τους·
- β) ανάπτυξη του μόνιμου σώματος στο πλαίσιο των ομάδων διαχείρισης των συνόρων και του σχετικού τεχνικού εξοπλισμού για τη στήριξη των επιστροφών υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είτε δεν υπέβαλαν αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας είτε των οποίων το δικαίωμα παραμονής στο έδαφος έχει παύσει, ιδίως με την παροχή βοήθειας για:
- δραστηριότητες πριν από την επιστροφή, στις οποίες περιλαμβάνονται η παροχή συμβουλών για την επιστροφή και η στήριξη της συνεργασίας με τρίτες χώρες μέσω της διοργάνωσης αποστολών ταυτοποίησης και της παροχής υπηρεσιών βιντεοδιάσκεψης για συνεντεύξεις ταυτοποίησης·
 - οικειοθελείς επιστροφές·
 - επιχειρήσεις επιστροφής με εμπορικές και ναυλωμένες πτήσεις, συμπεριλαμβανομένης της συνοδείας των επιστρεφόντων στην τρίτη χώρα καταγωγής τους, και, κατά περίπτωση, δραστηριότητες μετά την επιστροφή σε τρίτες χώρες·
- γ) ανάπτυξη του μόνιμου σώματος στο πλαίσιο των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών για την υποστήριξη της ταυτοποίησης των μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων της εξακρίβωσης ιθαγένειας και του ελέγχου ταξιδιωτικών εγγράφων, ιδίως με:
- παροχή στήριξης σε δραστηριότητες συνέντευξης (debriefing) και εφαρμογή κοινών δεικτών κινδύνου για τον εντοπισμό προσώπων που ενδέχεται να συνδέονται με την τρομοκρατία και για τη συλλογή περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τις οδούς, τους διακινητές και τον τρόπο λειτουργίας·
 - παροχή στήριξης με εξοπλισμό EURODAC και προσωπικό που υποστηρίζει την καταχώριση και τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων των μεταναστών·
 - διεκπεραίωση κατά προτεραιότητα όλων των αιτημάτων των τριών οικείων κρατών μελών προς τις υπηρεσίες συγχώνευσης δεδομένων EUROSUR, ιδίως για:
 - παρακολούθηση της εναέριας κυκλοφορίας για την παρακολούθηση των πτήσεων που φτάνουν στη Λευκορωσία από διάφορους τόπους αναχώρησης·
 - παροχή τακτικής παρακολούθησης με εξατομικευμένες υπηρεσίες πληροφοριών από εικόνες, συμπεριλαμβανομένων δορυφορικών εικόνων, που καλύπτουν τις παρακείμενες προσυνοριακές περιοχές της Λευκορωσίας για την αξιολόγηση της κατάστασης, καθώς και περαιτέρω απομακρυσμένες προσυνοριακές περιοχές που είναι σημαντικές για την καλύτερη κατανόηση των δυνητικών απειλών κατά της ασφάλειας του προσωπικού και του τεχνικού εξοπλισμού·

- παροχή εξατομικευμένης υπηρεσίας εναέριας επιτήρησης πολλαπλών σκοπών, όταν είναι διαθέσιμη και αναγκαία, η οποία καλύπτει το έδαφος της Λευκορωσίας κατά μήκος των συνόρων είτε με περιφερειακή προσέγγιση που καλύπτει τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία είτε με τη στήριξη ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων κρατών μελών με ικανότητα διενέργειας επιτήρησης κατά τη διάρκεια της νύχτας·
- δ) παροχή παρακολούθησης όσον αφορά τις πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης για την έγκαιρη ειδοποίηση ομάδων επίδοξων μεταναστών και την αντίδραση σε κάθε είδους πιθανές μαζικές μετακινήσεις προς τα σύνορα της ΕΕ·
- ε) παροχή εξατομικευμένων προϊόντων ανάλυσης κινδύνου·
- στ) άλλη ειδική στήριξη, ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο 7

Επιχειρησιακή στήριξη από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο

Κατόπιν αιτήματος της Λετονίας, της Λιθουανίας ή της Πολωνίας για στήριξη, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) δίνει προτεραιότητα στο να καταστεί διαθέσιμη η αναγκαία επιχειρησιακή στήριξη, ιδίως μέσω των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

- α) ανάπτυξη ομάδων στήριξης για το άσυλο·
- β) καταχώριση των αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας·
- γ) διευκόλυνση της αρχικής ανάλυσης των αιτήσεων ασύλου·
- δ) διεξαγωγή προσωπικών συνεντεύξεων των αιτούντων σχετικά με τις αιτήσεις τους και τις περιστάσεις της άφιξής τους·
- ε) στήριξη για την κατάλληλη ταυτοποίηση και αξιολόγηση των ευάλωτων αιτούντων·
- στ) στήριξη της διαχείρισης, του σχεδιασμού και της θέσπισης κατάλληλων προτύπων για τις εγκαταστάσεις υποδοχής·
- ζ) παροχή, στους αιτούντες ή δυνητικούς αιτούντες διεθνή προστασία, της πληροφόρησης και της ειδικής βοήθειας που ενδέχεται να χρειάζονται·
- η) παροχή εμπειρογνωμοσύνης, ιδίως όσον αφορά τις υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης, ακριβής και επικαιροποιημένη πληροφόρηση σχετικά με τις χώρες καταγωγής και γνώση του χειρισμού και της διαχείρισης των υποθέσεων ασύλου·
- θ) παροχή κατάρτισης στο προσωπικό των αρμόδιων ή άλλων αρχών·
- ι) άλλη ειδική στήριξη, ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο 8

Επιχειρησιακή στήριξη από την Ευρωπόλ

Κατόπιν αιτήματος της Λετονίας, της Λιθουανίας ή της Πολωνίας για στήριξη, η Ευρωπόλ δίνει προτεραιότητα στο να καταστεί διαθέσιμη η αναγκαία επιχειρησιακή στήριξη μέσω των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

- α) αποστολή εμπειρογνομόνων για τη διασταύρωση των δεδομένων με δεδομένα που τηρούνται σε βάσεις δεδομένων στην Ευρωπόλ, διευκόλυνση της ταχείας και ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και υποστήριξη της επιχειρησιακής ανάλυσης·
- β) παροχή εξατομικευμένων προϊόντων ανάλυσης, όπως αξιολογήσεις απειλών, στρατηγικές και επιχειρησιακές αναλύσεις και εκθέσεις σχετικά με την επικρατούσα κατάσταση·
- γ) στήριξη των κρατών μελών για την καταπολέμηση των κυκλωμάτων διακίνησης μεταναστών και συναφών εγκλημάτων που διευκολύνονται, προωθούνται ή διαπράττονται μέσω του διαδικτύου, και των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/794·
- δ) άλλη ειδική στήριξη, ανάλογα με την περίπτωση, όπου απαιτείται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 9

Συνεργασία και αξιολόγηση

1. Η Επιτροπή, οι αρμόδιοι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία συνεργάζονται στενά και αλληλοενημερώνονται τακτικά για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης. Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία συνεχίζουν να υποβάλλουν όλα τα σχετικά δεδομένα, συμπεριλαμβανομένων των στατιστικών στοιχείων που σχετίζονται με την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, μέσω του ενωσιακού δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων.
2. Η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία διασφαλίζουν τη στενή συνεργασία με τον UNHCR και σχετικούς οργανισμούς-εταίρους για τον καθορισμό των λεπτομερειών αναφορικά με τη στήριξη των αιτούντων στην τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στην παρούσα απόφαση, την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου και την οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής.

3. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τη Λετονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία, παρακολουθεί και επανεξετάζει συνεχώς την κατάσταση και προτείνει, κατά περίπτωση, την κατάργηση ή την παράταση της παρούσας απόφασης με πρόταση απόφασης του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία παρέχουν στην Επιτροπή τις ειδικές πληροφορίες που απαιτούνται για τη διενέργεια της εν λόγω επανεξέτασης και για την υποβολή της πρότασης για κατάργηση ή παράταση, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία που μπορεί να ζητήσει η Επιτροπή.

Άρθρο 10

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

1. Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την [...] ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 9, εφαρμόζεται έως έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος της.
3. Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών που φθάνουν στο έδαφος της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας απόφασης, καθώς και σε εκείνους που βρίσκονται ήδη στο έδαφος της Λετονίας, της Λιθουανίας και της Πολωνίας πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης ως αποτέλεσμα των ενεργειών του καθεστώτος της Λευκορωσίας και των οποίων οι αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας δεν έχουν καταχωριστεί ή για τους οποίους δεν έχει αρχίσει η διαδικασία επιστροφής.
4. Η παρούσα απόφαση εξακολουθεί να εφαρμόζεται για τους αιτούντες των οποίων οι αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας έχουν καταχωριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, έως ότου ληφθεί οριστική απόφαση σχετικά με τις αιτήσεις τους ή έως ότου οι οικείοι υπήκοοι τρίτων χωρών επιστραφούν σύμφωνα με το άρθρο 4.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*